

Koniński

KURIER OŚWIATOWY

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Konińnię

Jednostka edukacyjna
Samorządu Województwa Wielkopolskiego

2018 Nr 4 (122) Rok XXVI ISSN 2081-1527

KWARTALNIK PUBLICYSTYCZNO-EDUKACYJNY

*Świadomość własnej przeszłości pomaga nam
włączyć się w długi szereg pokoleń,
by przekazać innym wspólne dobro – Ojczyznę.*

Jan Paweł II (Karol Wojtyła)

CZŁONEK ZARZĄDU
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Marzena Wodzińska

Poznań, listopad 2018 r.

*Dyrektorzy
szkół imienia
Powstańców Wielkopolskich
w województwie wielkopolskim*

Szanowni Państwo!

W tym roku obchodzimy 100 rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego, wydarzenia tak ważnego dla mieszkańców naszego regionu i wszystkich Polaków, dzięki któremu odzyskaliśmy nie tylko nasze ziemie, ale też tożsamość narodową, możliwość życia w wolnym kraju i decydowania o własnym losie.

Sto lat temu mieszkańcy Wielkopolski dumnie manifestowali swoją polskość za pomocą barw narodowych, flag, chorągwi, rozetek.

Wierzimy, że w tak ważnym dla nas czasie będziemy oddawać hołd bohaterskim Powstańcom w sposób szczególny. Przekazujemy więc na ręce Pana Dyrektora flagę powstańczą symbolizującą chwałę i niezwykle poświęcenie Wielkopolan.

Pragniemy również serdecznie zaprosić całą Społeczność Szkolną do wzięcia udziału w uroczystościach upamiętniających rocznicę wybuchu tego zwycięskiego Powstania, organizowanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego 27 grudnia br. w Poznaniu.

Członek Zarządu
Województwa Wielkopolskiego

Marzena Wodzińska

Dyrektor
Departamentu Edukacji i Nauki

Dorota Kinal

**POWSTANIE
WIELKOPOLSKIE**

100

ROZCHNICA

SPIS TREŚCI

Pamięć o powstaniu styczniowym jako element wychowania patriotycznego II RP (Krzysztof Płachciński)	5
Szkoła młodych patriotów (Anna Kiraga)	6
Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kawnicach świętowali 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości (Karolina Rzeszotarska).....	7-9
Przez dzieje Polski – test z regionalnego konkursu dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i uczniów szkół podstawowych organizowanego w Myszkowie (Jarosław Durka)	10-13
REGION W WEEKEND (23)	
Gniezno – historyczna stolica Polski (Grażyna Frydrychowicz)	14-17
Obozy szkoleniowe klas wojskowych „Kopernika” to już tradycja (Michał Kałużny).....	18
Święto Niepodległości – obchody stulecia odzyskania niepodległości w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie (Jolanta Staszak)	19-20
Wyjazd studyjny do miejsc martyrologii Polaków w Austrii (Aldona Olesiak).....	20-22
Żywa lekcja historii, czyli rzecz o 15. Pułku Ułanów Poznańskich (Olga Wagner-Zaskórska, Bogdan Zaskórski).....	22-24
„Rekord dla Niepodległej” w kłeczewskim liceum... (Paulina Radecka-Struglińska)	24-25
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzałkowie dla Niepodległej (Kamilla Walter)	25
Obchody 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w SP im. Józefa Zywerta w Patrzykowie (Jolanta Miętkiewska)	26
Wydarzenia listopada 1918 na ziemi konińskiej – wybór literatury ze zbiorów CDN Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie i jej filii (Agnieszka Świtalska).....	26
Liderzy walki o niepodległość oraz budowniczości polskiej państwowości – wybór literatury (Ewa Malin)	27-32
100 zadań na stulecie niepodległości! Matematycy dla Niepodległej! (J. Graczyk, K. Stachurska, K. Szadkowska)	33

Szanowni Państwo!

Rok 2018 to rok wyjątkowy. To czas, w którym w szczególnie sposób obchodzimy 100. Rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. W całym Kraju oraz poza Jego granicami czczona jest pamięć Wszystkich tych, którzy przez tak długi i niezwykle trudny czas walczyli o Wolną i Niepodległą Polskę. Walczyli z orężem w dłoni, z piórem w rękę, muzyką, słowem, codzienną pracą.

W „Konińskim Kurierze Oświatowym” odnajdziecie Państwo wiele (choć wybranych) działań, które realizowane były w ostatnim roku w szkołach i placówkach oświatowych subregionu konińskiego, podczas których dzieci oraz młodzież wspólnie z nauczycielami w sposób szczególny mieli okazję utrwalić i poszerzyć wiedzę na temat jednego z najważniejszych a jednocześnie bolesnych okresów naszej Ojczyzny zakończonego odzyskaniem Niepodległości.

Chciałbym także zwrócić uwagę na Konferencję „Polskie drogi do Niepodległości. Od Chopina do Paderewskiego”, którą Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie wspólnie z Towarzystwem im. Fryderyka Chopina w Ży-

chlinie, Konińską Fundacją Kultury, Państwową Szkołą Muzyczną I i II st. im. I.J.Paderewskiego w Koninie oraz Zespołem Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. F. Chopina w Żychlinie współorganizował. W ZSE-U w Żychlinie, w której odbyła się Konferencja uczestnicy mieli okazję wysłuchać wybitnych prelegentów: Justynę Chłap Nowakową – „Poezja i niepodległość”, Piotra Cichorackiego – „Józef Piłsudski. Wyboista droga do niepodległości”, Macieja Negreya – „Polscy symfonicy XIX wieku na drodze do niepodległości” oraz Marka Dyżewskiego – „Ignacy Jan Paderewski. Ojczyźnie i Polakom”. To połączenie obszarów muzyki, historii, poezji stanowiło niezwykle ciekawy i niespotykany na co dzień, a jednocześnie bogaty i różnorodny w swoim kształcie sposób przekazania informacji między innymi nt. zawłóści losów i życia Polaków (w tym artystów) w okresie zaborów oraz tuż po odzyskaniu Niepodległości.

Jarosław Jankowski
Dyrektor CDN w Koninie
Redaktor naczelny
„Konińskiego Kuriera
Oświatowego”

Pracownicy Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie 9 listopada 2018 r. tuż przed godziną 11.11. Aby następnie włączyć się do odśpiewania „Mazurka Dąbrowskiego” wspólnie z uczniami i nauczycielami szkół w całej Polsce.

Krzysztof Płachciński *nauczyciel Zespołu Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie*

Pamięć o powstaniu styczniowym jako element wychowania patriotycznego II RP

100 lat temu, gdy skończyła się I wojna światowa, diametralnie zmieniła się polityczna mapa Europy. Po 123 latach niewoli odradzała się Polska, nazwana II Rzeczpospolitą. Powstańcy styczniowi, którzy wciąż żyli, zapewne musieli być wzruszeni tym faktem. Nie mogli też przypuszczać, jak wiele godności i honorów spotka ich ze strony wolnej ojczyzny.

Państwo polskie potrzebowało wspólnej idei, która pomogłaby w odbudowie państwowości, gdyż różnice, wynikające z długoletniego przebywania narodu pod różną administracją, jak również w odmiennych kręgach kulturowych i językowych, były głębsze niż mogłoby się to z pozoru wydawać.

Dlatego też starannie budowano legendę Legionów Polskich i ich Naczelnika jako męża opatrnościowego. Zarówno kult Piłsudskiego, jak i tradycja legionowa, aby być w pełni wiarygodnymi, nie mogły pozostać oderwane od innych elementów narodowych dziejów. Jednak ze względów politycznych, szczególnie po przewrocie majowym z 1926 roku, wśród wielu Polaków osoba Józefa Piłsudskiego nie wzbudzała entuzjazmu. Wobec tego rządy sanacji w swej polityce historycznej odwoływały się również do najchlubniejszych tradycji I Rzeczpospolitej. Były to jednak czasy niezwykle odległe, z którymi trudno było się bezpośrednio identyfikować. Do tego w warunkach politycznych dwudziestolecia międzywojennego, w sytuacji permanentnego konfliktu z Litwą, trudnego oraz pełnego napięć współistnienia z mniejszościami narodowymi żyjącymi w granicach Polski, zbyt intensywne odwoływanie się do tradycji Polski przedrozbiorowej również nie miało uzasadnienia. Stąd potrzebna była wspólna idea zrozumiała i akceptowana przez wszystkich. Niewątpliwie dla większości obywateli odrodzonego kraju wspólną i niepodważalną wartością stanowiła zdobyta wolność.

W ten sposób narodził się w II Rzeczpospolitej swoisty kult powstańców styczniowych, jak i całego powstania. Insurekcja 1863 roku doskonale wpisywała się w etos walki o niepodległość. Poza tym żyli jeszcze uczestnicy zrywu, a z drugiej strony było to wy-

darzenie na tyle odległe, że nie dzieliło społeczeństwa i polityków, co najwyższej historyków. Przez szeregi powstańców przewinęły się wszystkie warstwy społeczeństwa, a nawet osoby innych narodowości.

Państwo w sposób szczególny otoczyło opieką weteranów powstania styczniowego i to nie tylko z szacunku dla ich bohaterskich czynów, ale przede wszystkim, aby działaniem takim kształtować patriotyzm Polaków. Powstańcy byli obecni podczas najważniejszych uroczystości państwowych i religijnych, w czasie których oddawano im honory.

Niewątpliwie ogromny wpływ na należyte uhonorowanie weteranów miało osobiste zaangażowanie Józefa Piłsudskiego, który był wychowany w tradycji powstania – jego ojciec był komisarzem Rządu Narodowego. Marszałek zajmował się również badaniem dziejów powstania, zwłaszcza jego części militarnej.

Już 21 stycznia 1919 roku, a więc kilka tygodni po odzyskaniu niepodległości, Piłsudski wydał rozkaz, na mocy którego wszyscy żyjący uczestnicy powstania uzyskali uprawnienia żołnierzy Wojska Polskiego z prawem noszenia munduru wojsk polskich w dni uroczyste. W ten sposób, z prawnego punktu widzenia, insurgenci 1863 roku stali się żołnierzami odrodzonej Polski.

Z kolei 18 grudnia 1919 roku specjalna komisja przyznała prawa weteranów 3644 uczestnikom zrywu z 1863 roku. W myśl ustawy z 18 grudnia 1919 roku byli powstańcy zostali mianowani oficerami. Przyznano im honorowy stopień podporucznika Wojska Polskiego oraz prawo do stałej pensji wypłacanej przez państwo polskie. Ponadto wszyscy oficerowie, niezależnie od posiadanego stopnia, mieli obowiązek oddawania im honorów jako pierwsi.

Sędziwych powstańców chętnie zapraszano do szkół, zakładów pracy czy instytucji państwowych. Ich obecność uświetniała apele i akademie podczas różnego rodzaju państwowych uroczystości. Jak wiadomo, weterani nie dysponowali jednolitym umundurowaniem, dlatego, aby godnie prezentowali się podczas uroczystości rocznicowych i przy innych okazjach, zadbane o ich

umundurowanie, którego wygląd doprecyzowano w 1922 roku.

Naturalną sprawą było też to, że powstańcy otrzymywali liczne państwowe odznaczenia, ordery wojskowe i cywilne. 59 powstańców zostało odznaczonych Krzyżem *Virtuti Militari* V klasy. 185 otrzymało ustanowiony w 1920 roku Krzyż *Walecznych*. W późniejszych latach przyznawano głównie odznaczenia cywilne: Order *Odrodzenia Polski* i *Krzyż Zasługi*.

Tematyka powstańcza była obecna również w sztuce międzywojennej. Kręcono filmy o powstaniu, jak choćby „*Wierna rzeka*” z 1936 roku, która była ekranizacją powieści Stefana Żeromskiego. W 1938 roku wydano serię znaczków poświęconą walkom narodowym Polaków, wśród których nie zabrakło znaczka poświęconego Romualdowi Trauguttowi. Weterani insurekcji oraz sceny z powstania pojawiały się na pocztówkach o charakterze patriotycznym.

Powstanie styczniowe odgrywało ważną rolę w tzw. polityce historycznej II RP, a także w wychowaniu obywatelskim i patriotycznym. Symbolicznie nadawano szkołom, gmachom użyteczności publicznej, a nawet oddziałom wojskowym imiona przywódców lub bohaterów powstania styczniowego. Z wielką pompą obchodzono uroczystości państwowe upamiętniające wydarzenia z lat 1863–64. Szczególną rangę nadano obchodom siedemdziesiątej rocznicy wybuchu zrywu. Przyznano wtedy Krzyż *Niepodległości* wszystkim poległym, więzionym, zesłanym do Rosji i zmarłym uczestnikom wydarzeń z 1863 roku.

Młode państwo polskie zadbało również o to, żeby pamięć o bohaterach walczących o niepodległość nie odeszła wraz z ich śmiercią. Stąd starano się zadbać o godne miejsce ich pochówku. Uczestnicy powstania byli chowani w miejscu zamieszkania, ale również na *Cmentarzu Wojskowym* na *Warszawskich Powązkach*, gdzie wydzielono dla nich specjalną kwaterę.

Również na terenie ziemi konińskiej, na której natężenie walk było niezwykle duże, pamiętano o bohaterach z 1863 roku. W 1917 roku zawiązał się komi-

tet, który postawił sobie za cel ufundować trwały pomnik w Ignaciewie, gdzie w walkach 8 maja 1863 roku polegli powstańcy z oddziału Edmunda Taczanowskiego. Już w kolejnym roku w rocznicę bitwy odsłonięto pomnik w Ignaciewie, a potem i w innych miejscowościach.

W Koninie, w miejscu stracenia ojca Maksyma Tarejwy, został podczas wizyty Józefa Piłsudskiego w 1921 roku wzniesiony siedmiometrowy drewniany krzyż.

Powstanie styczniowe wywarło wielki wpływ na umysłowość i wychowanie

patriotyczne w II Rzeczypospolitej. Partyzancki charakter zrywu spowodował, że wiele miast, miasteczek i wsi odegrało w nim swoją historię (często związaną z represjami, a w przypadku miast – utratą praw miejskich), a weterani z okolicy stawali się lokalnymi bohaterami.

Zdzisław Najder, urodzony w II RP, wspominał, że dla jego pokolenia insurekcja styczniowa była przeszłością zahaczającą już o współczesność. „Żyli jeszcze weterani; chodzili w mundurach [...] i wszyscy im się kłaniali. Nie byli dekoracją; myśleliśmy o nich jako

o wzorach poświęcenia. 1863 był dla nas najdobitniejszym przykładem, że tragedia bywa istotnym składnikiem w życiu narodów”.

Wraz z upływem lat szeregi żyjących bohaterów przerzedzały się. Przez pewien czas sądzono, że ostatnim powstańcem styczniowym był niezwykle aktywny aż do wybuchu wojny Mamert Wandalli, zmarły w 1942 roku. Jednak najprawdopodobniej ostatnim insurgen-tem był Feliks Bartczuk, który zmarł wiosną 1946 roku.

Anna Kiraga nauczyciel Zespołu Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie

Szkoła młodych patriotów

*Widzę miasto i wolność,
Patrzcie ze mną dalej.*

Kazimierz Wierzyński

W roku szkolnym 2017/2018. Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie brał udział w ogólnopolskim projekcie „Szkoła młodych patriotów”. Setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości zachęciła uczniów do przedsięwzięć krzewiących postawę patriotyczną, popularyzujących historię kraju i narodu, scalających lokalne środowisko. Dokonania minionych pokoleń kształtują uczniów Kopernika, co widać w wielu projektach angażujących społeczność szkolną.

Klasy wojskowe przeprowadziły konkursorium pt. „Patriotyzm na co dzień. Co dla mnie oznacza bycie patriotą”. Salę wypełniły cztery roczniki pasjonatów armii, dla których treści patriotyczne są szczególnie bliskie. Dyskusję moderował nauczyciel historii.

Uczniowie klasy wojskowej przygotowali również nietypowy plakat upamiętniający setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Na zielonej murawie wykonano kontur Polski, który został zapełniony uczniami naszej szkoły. Część obecnych dostała białe kartki, a część czerwone. W ten sposób utworzono biało-czerwoną Polskę. Był to jeden z elementów radosnego świętowania patriotyzmu. Wydarzenie bardzo spodobało się uczniom i uwrażliwiło ich na potrzebę wspólnego obchodzenia radosnej rocznicy. Przecież Ojczyznę tworzymy my wszyscy. Zadanie było filmowane z drona, a później prezentowane na szkolnym telebimie.

Szkolne koło filmowe przeprowadziło sondaż wśród uczniów, nauczycieli i mieszkańców Konina nt. postaw patriotycznych oraz roli patriotyzmu lokalne-

go. Sonda spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem. Mieszkańcy Konina chętnie dzielili się swoimi odczuciami nt. miasta i kraju. Seniorzy wykorzystali możliwość podzielenia się wspomnieniami o dawnym Koninie. To była oryginalna lekcja historii, wrażliwości i międzypokoleniowej akceptacji.

Nauczyciele historii zorganizowali ogólnoszkolny konkurs wiedzy pt. „Historia Polski a patriotyzm”. Wzięli w nim udział uczniowie wielu klas. Okazało się, że ciekawość dziejów Polski, jej trudne meandry, czasy smutku i sukcesów ciekawia uczniów Kopernika. Najlepsi zostali docenieni i nagrodzeni przez pana dyrektora.

Szkolne koło młodych recytatorów, we współpracy z lokalnym muzeum w Gosławicach, przygotowało konkurs poezji patriotycznej. W obecności młodzieży i kombatantów wysłuchano wielu recytatorów. Dobór repertuaru był bardzo różnorodny, wywołał wzruszenie wszystkich obecnych. Dodatkowo uczniowie wzięli udział w lekcji muzealnej. Zdarzenie było niebanalne, goście długo rozmawiali z młodzieżą, wspominali lata swojej młodości. Na koniec jeden z kombatantów skierował do młodzieży prośbę – „...nie zapominajcie o nas”. W podobnym klimacie przebiegł ogólnoszkolny konkursu pieśni patriotycznych.

Konkurs został poprzedzony eliminacjami wstępными, młodzież zaprezentowała talenty wokalne i instrumentalne w różnym patriotycznym repertuarze. Relacje z obu zdarzeń skupiały wielu widzów przed szkolnym telebimem.

Ciekawym projektem wykonanym przez uczniów na okoliczność rocznicowego zdarzenia był Kodeks Postaw Patriotycznych w formie multimedialnej prezentacji. Kodeks zaprezentowany został na corocznym Świącie Patrona. Zachwycił widzów formą i treścią. Okazało się, że klasy informatyczne i wojskowe są kopalnią talentów.

Jubileuszowy rok odzyskania przez Polskę niepodległości wybrzmiał w ZS im. Mikołaja Kopernika wieloma przedsięwzięciami. Młodzież wykazała się kreatywnością, burza pomysłów została spożytkowana w różnych zdarzeniach. Uczniowie noszą w sobie pamięć o przeszłości, w oryginalny sposób utrwalają historię i szerzą dumę narodową, którą z pewnością będą propagować dalej.

Karolina Rzeszotarska *nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kawnicach*

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kawnicach świętowali 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości

Na kartach kroniki Szkoły Podstawowej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kawnicach zapisana jest niezliczona ilość wielkich uroczystości o charakterze patriotycznym. Jednak jeszcze nigdy w ponad 60-letniej historii istnienia naszej szkoły Święto Odzyskania Niepodległości nie było obchodzone tak uroczysto, jak w roku 2018.

U nas obchody tego święta zaczęły się już wiosną. Wraz z budzącą się przyrodą, obudziliśmy w sobie wiele patriotycznych inicjatyw. Pierwsi do działania ruszyli najmłodszy i już na przełomie kwietnia i maja realizowali projekt edukacyjny pt. „Co to jest patriotyzm? – spytał Jaś w przedszkolu”. Projekt był tak pomyślany, aby nauka odbywała się poprzez zabawę. Dzieci malowały farbami, wycinały, kolorowały, układały puzzle i oglądały animowane filmy edukacyjne. Po zrealizowaniu projektu każdy „Jaś” już w przedszkolu wie, czym jest patriotyzm, bezbłędnie rozpoznaje symbole narodowe, wie, gdzie leży Warszawa i pięknie śpiewa hymn państwowy. A panie są bardzo dumne ze swoich wychowanków.

Wzięliśmy też udział w ogólnopolskim konkursie „Orzeł biały – nasza dumą” organizowanym przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Technika wykonania prac była dowolna, więc uczniowie mieli okazję wykazać się nieograniczoną, kreatywną twórczością. Wykonywanie prac samodzielnie lub z pomocą rodziców było okazją do zastanowienia się nad pochodzeniem i znaczeniem symboli narodowych – w tym przypadku naszego godła.

W czasie ostatnich kilku miesięcy symbolika patriotyczna zewsząd otaczała uczniów naszej szkoły. Na korytarzach zawisły gazetki historyczne, związane z obchodami 100-lecia odzyskania niepodległości. Z zawieszonych w szkolnych korytarzach portretów dumnie zerkali bohaterowie polskiej historii: Józef Piłsudski, Andrzej Galiński, Roman Dmowski i wielu innych. W innej części korytarza wisiały kontury naszego kraju wypełnione odciskami dłoni uczniów i wychowawców szkoły. Wszystkie te działania to niezwykle lekcje historii i patriotyzmu. Ale odbyło

się też wiele zwykłych lekcji, podczas których uczniowie w tradycyjny sposób zdobywali podstawową wiedzę na temat okoliczności odzyskania niepodległości. Korzystając z faktu, że wszystkie sale lekcyjne są wyposażone w sprzęt multimedialny, uczniowie oglądali filmy obrazujące walki o niepodległość. Podczas zajęć komputerowych i informatyki samodzielnie tworzyli prezentacje multimedialne o tematyce niepodległościowej, a tym samym stosowali zdobytą wiedzę w praktyce. Natomiast zadaniem dla najmłodszych było przygotowanie lapbooków na temat architektów niepodległości i symboli Polski. Tworząc te niezwykle prezentacje, uczniowie wykazali się kreatywnością, zdolnościami plastycznymi, a przede wszystkim boga-

tą wiedzą na temat znanych postaci. Wystawę tak przygotowanych lapbooków podziwiali ich starsi koledzy i koleżanki.

Innym praktycznym sposobem na uczczenie 100 lat niepodległości było sadzenie drzew w Puszczy Bieniszewskiej. Akcja pod nazwą „100 drzew na stulecie niepodległości” zorganizowało Nadleśnictwo Konin we współpracy z SP Kawnice i OSP Węglew. Na 10 arach zasadzono 100 młodych sosen. Podczas tej akcji uczniowie poznali różne tajniki pracy leśników, ale przede wszystkim dowiedzieli się, jaka jest ich rola w procesie odnawiania lasów. Akcja była nie tylko pożyteczna, ale też przyjemna, bo na jej zakończenie zorganizowano wspólny posiłek przy ognisku.

Ponieważ majowa aura sprzyjała

aktywności w terenie, zorganizowano również rajd rowerowy pod hasłem „Razem dla Niepodległej”, w którym wzięli udział uczniowie z klas od V do VII. Na trasie rajdu znalazły się m.in. zabytkowe obiekty sakralne i historyczne położone w naszej okolicy, tj. kościół pw. św. Wawrzyńca w Sławsku, Izba Pamięci Zofii Urbanowskiej w Kowalewku oraz pomnik poświęcony pamięci rodziny Stuczyńskich zamordowanej przez hitlerowców, gdzie uczestnicy zapalili znicz. Była to niezwykła i cenna lekcja historii.

Miesiąc maj w naszej szkole tradycyjnie już obfituje w różnego rodzaju wydarzenia edukacyjne i kulturalne. Jest to też miesiąc książki i biblioteki – z tej okazji każdego roku w maju odbywa się Szkolny Konkurs Recytatorski organizowany przez naszą bibliotekę szkolną. W tym roku odbył się pod hasłem „Niepodległa”, a tematyka utworów prezentowanych przez uczniów związana była z Polską i patriotyzmem. Do udziału w konkursie zgłosiło się 42 uczniów. Przesłuchania odbywały się w trzech kategoriach wiekowych, a wyłonienie laureatów nie było łatwe – szczególnie w najmłodszej kategorii wiekowej. Tegoroczny konkurs miał szczególne znaczenie. Organizatorzy konkursu wiedzą, że jak powiedział H. Böll „Język może być ostatnim schronieniem dla wolności”, dlatego w ten właśnie sposób wpa ją uczniom dbałość o piękną i poprawną polszczyznę.

Pomysłowość naszych nauczycieli nigdy się nie kończy i kolejnym elementem obchodów 100-lecia Niepodległej było utworzenie biało-czerwonej flagi z kart trzymanyh w rękach uczniów. Zdjęcie, dokumentujące to przedsięwzięcie, wykonane z lotu ptaka robi wrażenie.

Tradycją naszej szkoły jest też coroczny wyjazd starszych uczniów na 3-dniową wycieczkę szkolną. W tym roku plan wyjazdu został dostosowany do obchodów Święta Niepodległości. W programie była m.in. wizyta na okręcie ORP Błyskawica, zwiedzanie muzeum II Wojny Światowej i odwiedzenie Pomnika Obrońców Wybrzeża na półwyspie Westerplatte. Uczniowie połączyli przyjemne z pożytecznym – odpoczywali i uczyli się jednocześnie.

A kolejnego dnia po powrocie z wycieczki na szkolnym boisku pod klonem zagościli rycerze z grup rekonstrukcyjnych Sol Invictus i Vlasci. To kolejna podróż w czasie, podczas której dzieci mogły dowiedzieć się, jak wyglądał strój rycerza, w jaki sposób toczono średnio-wieczne bitwy; niezwykłym doświadczeniem dla najmłodszych była możliwość przymierzenia prawdziwego rycerskiego stroju. Był to dzień pełen wrażeń.

Od jesieni Święto Odzyskania Niepodległości zbliżało się wielkimi krokami. Rozpoczęły się intensywne przygotowania do uroczystych obchodów tego dnia. Podstawą sukcesu jest dobry plan, więc od planowania rozpoczęliśmy pracę w nowym roku szkolnym. Zadania zostały rozdzielone między uczniów, nauczycieli i rodziców. Każdy starał się

wywiązać z nich najlepiej jak potrafił.

Tuż przed 11 listopada w naszej szkole odbył się IX Gminny Konkurs Recytatorski pt. „Jesienne poezjowanie w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości”. Uczniowie recytowali utwory polskich wieszczów. Liczba uczestników przerosła oczekiwania organizatorów, a to kolejny dowód tego, że tematyka konkursu była uczniom bliska.

W końcu nadszedł ten długo wyczekiwany dzień. Ponieważ 11 listopada wypadł w niedzielę, szkolne uroczystości przeniesiono na 9 listopada. W porannym apelu udział wzięli wszyscy uczniowie i nauczyciele. Po wspaniałej części artystycznej, o godzinie 11:11, wzięliśmy udział w ogólnopolskiej akcji „Rekord dla Niepodległej” i wspólnie odśpiewaliśmy cztery zwrotki hymnu.

Gdy większość uczniów opuściła już mury szkoły, rozpoczęły się przygotowania do wieczornicy dla społeczności lokalnej i zaproszonych gości. Na gości czekały pięknie na-

kryte stoły, lampiony rozświetlające panujący w sali półmrok i słodki poczęstunek. Spotkanie rozpoczął polonez w wykonaniu uczniów klas VII i VIII naszej szkoły. Wszyscy z podziwem patrzyli na dziewczęta w pięknych sukniach i chłopców w odświętnych strojach, dostojnie tańczących nasz taniec narodowy. Przedstawienie pt. „Pisk białego orła” zrobiło na wszystkich ogromne wrażenie. To niezwykle wymowna historia rodziny, która w czasach I wojny światowej przeżywa wymarsz ojca i jednego z synów na front. Symbolem nadziei na odzyskanie niepodległości jest biały orzeł, którego pisk daje się słyszeć między kolejnymi aktami. Nadzieję na niepodległość podsyca poeta, który ukrywa się pod strzechą tej biednej chaty. Kolejne sceny przeplatane były odpowiednio skomponowanymi utworami muzycznymi i śpiewem wokalistek i chóru, pantomimą oraz tańcem z szarfami w kolorach białym i czerwonym. W finalnym akcie Polska odzyskuje niepodległość. Radość jednak przyćmiewa smutek, gdyż ojciec rodziny zginął na froncie. Spektakl był tak emocjonujący, że wielu gościom zakręciła się łza w oku. Uroku dopełniła niezwykła scenografia i oświetlenie, które stworzyły niepowtarzalny nastrój.

Zaproszeni goście w swych wystąpieniach relacjonowali, czym z ich punktu widzenia jest patriotyzm. Wypowiedzieli się m.in. prof. Piotr Gołdyn, burmistrz Golin, Mirosław Durczyński, proboszcz parafii Kawnice ks. Janusz Tokarczyk oraz gospodarz wydarzenia – dyrektor Szkoły Podstawowej w Kawnicach pani

Halina Warzychowska. Każdy na swój sposób postrzega patriotyzm i każde spojrzenie na tę kwestię było inne od pozostałych. Na zakończenie uroczystości wszyscy obecni wspólnie jeszcze raz zatańczyli poloneza. Wysiłek uczniów, rodziców i nauczycieli, włożony w przygotowanie uroczystości, przyniósł wspaniały efekt. Późnym wieczorem organizatorzy opuszczali salę z nieukrywaniem uśmiechem i satysfakcją.

11 listopada, w niedzielny poranek i przedpołudnie, przedstawiciele społeczności szkolnej czynnie uczestniczyli w lokalnych obchodach Święta Niepodległości – w Golinie i w Kawnicach.

Wszystkie podejmowane w naszej

szkole działania w ramach 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, stały się okazją do przypomnienia uczniom, jak ważna jest dla Polski niepodległość, jak wielkiego wysiłku wymagało jej odzyskanie i jak wiele jest sposobów na bycie współczesnym młodym patriotą.

W ten sposób zapisaliśmy następne karty w naszej szkolnej kronice... Mamy nadzieję, że kolejne pokolenia docenią nasz wysiłek włożony w kształtowanie postaw młodych Polaków, że będą z nas dumne, tak jak my jesteśmy dziś dumni z naszych przodków, którzy 100 lat temu wyzwolili naszą Ojczyznę.

Jarosław Durka *nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 1 w Myszkowie*

Przez dzieje Polski

test z regionalnego konkursu dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i uczniów szkół podstawowych organizowanego w Myszkowie

Cele konkursu:

- pogłębienie u uczniów zainteresowania historią Polski,
- popularyzacja historii ojczyzny wśród uczniów,
- sprawdzenie wiedzy i umiejętności wynikających z realizacji podstawy programowej.

I ETAP

Treści kształcenia

1. Polska pierwszych Piastów.
2. Polska dzielnicowa i zjednoczona.
3. Polska Kazimierza Wielkiego.
4. Polska w dobie unii z Litwą.
5. Kultura i gospodarka Polski średniowiecznej.
6. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej w Polsce.
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów.
8. Kultura polskiego renesansu.

Literatura

- Podręczniki szkolne.
- *Atlas historyczny świata*, PPWK.
- T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 1–2.
- *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Leonard, Wydawnictwo Naukowe

PWN, Warszawa 1999.

- *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Leonard, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- R. Jaworski, W. Kalwat. *Monetarnie po raz drugi*, dodatek do „Mówią Wieki”, *Polski pieniądz przez wieki*, cz. 3, http://www.mowiawieki.pl/templates/site_pic/files/PPPW_3.pdf.
- M. Koczerska, *Kobieta w Polsce średniowiecznej*, „Mówią Wieki” 2011, nr 3, <http://www.mowiawieki.pl/index.php?page=artykul&id=418>.

II ETAP

Treści kształcenia

1. Ustrój, społeczeństwo i gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
2. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w.
3. Kultura polskiego baroku.
4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w.
5. Rzeczpospolita pod rządami Stanisława Augusta Poniatowskiego.
6. Oświecenie w Polsce.
7. Polacy u boku Napoleona Bonaparte.

8. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim.
9. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych.
10. Życie Polaków pod zaborami.
11. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.

Literatura:

- Podręczniki szkolne.
- *Atlas historyczny świata*, PPWK.
- T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 2.
- *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Leonard, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- *Wiek XIX w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Leonard, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- W. Kalwat, *Monety króla elektora*, dodatek do „Mówią Wieki”, *Polski pieniądz przez wieki*, cz. 7, http://www.mowiawieki.pl/templates/site_pic/files/PPPW_7.pdf.
- W. Kalwat, B. Stefańczyk, *Gabinet numizmatyczny króla Stasia*, dodatek do „Mówią Wieki”, *Polski pieniądz przez wieki*, cz. 8, http://www.mowiawieki.pl/templates/site_pic/files/PPPW_8.pdf.

ZADANIA

Etap I

Czas – 45 minut • Liczba punktów do zdobycia – 50 • Liczba punktów wymaganych do przejścia do II etapu – 40

Zad. 1. Uzupełnij tabelę: (6 pkt)

Dowódca wojsk polskich	Bitwa	Data
Mieszko I	pod Cedynią	
Henryk Pobożny		1241
	pod Płowcami	1331
Władysław Warneńczyk	pod Warną	
	pod Świecinem	1462
Konstanty Ostrogski		1514

Zad. 2. Uzupełnij zdania: (12 pkt)

W Polsce grosze praskie stały się oficjalną monetą po objęciu tronu w Krakowie przez (imię). Pierwszą złotą polską monetą wybił (imię i przydomek władcy). W czasach Kazimierza Wielkiego białym złotem określano, którą eksportowano, głównie na, gdyż chciano pozyskać jak najwięcej złota. Specjalne przywileje zezwalające na handel i lichwę mieli W roku przywilejem koszyckim (imię i przydomek) obniżył wymiar poradnego z 12 gr za łan do gr. Miastami, które otrzymały od Kazimierza Jagiellończyka prawo wybijania własnego pieniądza, były:, i (3 miasta). Liche denary z jego czasów nazywano

Zad. 3. Wskaż prawidłowy chronologiczny układ wydarzeń: (1 pkt)

- a) spór z biskupem Stanisławem → najazd Brzetysława → zawarcie pokoju w Budziszynie
- b) najazd Brzetysława → zawarcie pokoju w Budziszynie → spór z biskupem Stanisławem
- c) zawarcie pokoju w Budziszynie → najazd Brzetysława → spór z biskupem Stanisławem

Zad. 4. Przyporządkuj dzieła i ich twórców: (5 pkt)

1. Wit Stwosz	A. O obrotach sfer niebieskich
2. Jan Długosz	B. Historia Polonica
3. Marcin Kromer	C. Roczniki, czyli kroniki słynnego Królestwa Polskiego
4. Mikołaj Kopernik	D. Rozmowy Dworzanina z Mniczem
5. Wincenty Kadłubek	E. Ołtarz Mariacki
1. – 2. – 3. – 4. – 5. –

Zad. 7. Na podstawie tekstu źródłowego odpowiedz na pytania: (3 pkt)

Wyrok sądu wiecowego krakowskiego z 1436 r. w sprawie Jagienki Marszowickiej, nakazujący jej bratu alimentację i traktowanie jej na równi z żoną.

Ze rzeczoney Piotr powinien utrzymywać siostrę Jagienkę we własnym swym domu, która ma jeść z jednej i tej samej z nimi misy, a kiedykolwiek jego żona zechce pojechać na mszę lub gdziekolwiek indziej, wtedy ta Jagienka ma z jego żoną na jednym wozie siedzieć. [...] rzeczoney Piotr powinien każdego roku dawać pannie Jagience całe odzienie, mianowicie suknie, płaszcze, koszule, bieliznę, [...] a także wszystkie inne rzeczy niezbędne oraz pościel przez wszystkie lata powinien dawać pannie Jagience każdego roku, tak jak takiej pannie należy się, która to panna nie chce i nie pragnie wyjść za mąż. Te wszystkie wyżej wymienione rzeczoney Piotr rzeczonej Jagience powinien wypełniać i dawać każdego roku aż do zawarcia przez nią małżeństwa.

- a) Czy szlachcianka mogła żyć samotnie (bez męża)?
- b) Jaka instytucja zapewniła Jagience utrzymanie i godne traktowanie?
- c) Czy na podstawie tego tekstu możemy określić, kiedy Jagienka powinna wyjść za mąż?

Zad. 5. Wpisz odpowiednich władców z listy obok ich żon: (12 pkt)

Bolesław Wstydlivy, Bolesław Chrobry, Zygmunt Stary, Mieszko I, Mieszko II, Henryk Brodaty, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk, Władysław Herman

- a) Emnilda
- b) Dąbrówka
- c) Kinga
- d) Ryczeza
- e) Jadwiga Śląska
- f) Jadwiga
- g) Judyta
- h) Anna Cylejska
- i) Elżbieta Rakuszanka
- j) Elżbieta Granowska
- k) Zofia Holszańska
- l) Bona Sforza

Zad. 6. Ułóż wydarzenia chronologicznie, wpisując cyfry od 1 do 4. (4 pkt)

- Usunięcie Władysława Wygnańca
- Objęcie tronu krakowskiego przez Kazimierza Sprawiedliwego
- Śmierć Bolesława Kędzierzawego
- Wejście w życie Testamentu Krzywoustego

Zad. 8. Wskaż zdania prawdziwe i fałszywe poprzez wpisanie liter P lub F w odpowiednich rubrykach: (7 pkt)

Zasada senioratu, która obowiązywała w Polsce, określała, że dziedziczyć może tylko syn po ojcu.	
Sejmik ziemski był zjazdem szlachty i mieszczan z danej ziemi.	
Pierwszy sejm walny w Polsce pojawił się w XIII wieku.	
Unię personalną z Wielkim Księstwem Litewskim zawarła Jadwiga.	
Elekcja vivente rege dotyczyła elekcji i koronacji królewskiej za życia poprzedniego króla.	
Ruch egzekucyjny dotyczył zwrotu ziem nieprawnie trzymanyh przez magnatów.	
Po hołdzie pruskim Albrechta Habsburga Prusy Zakonne przekształcono w Prusy Książęce.	

Klucz odpowiedzi

Zad. 1. 972, pod Legnicą, Władysław Łokietek, 1444, Piotr Dunin, pod Orszą

Zad. 2. Waclaw II, Władysław Łokietek, sól, Węgry, Żydzi, 1374, Ludwik Węgierski (Andegaweński), 2, Gdańsk, Elbląg, Toruń, piorunkami

Zad. 3. C

Zad. 4. 1. – E, 2. – C, 3. – D, 4. – A, 5. – B

Zad. 5. A) Bolesław Chrobry, B) Mieszko I, C) Bolesław Wstydlivy, D) Mieszko II, E) Henryk Brodaty, F) Władysław Jagiełło, G) Władysław Herman, H) Władysław Jagiełło, I) Kazimierz Jagiellończyk, J) Władysław Jagiełło, K) Władysław Jagiełło, L) Zygmunt Stary

Zad. 6.

Usunięcie Władysława Wygnańca 2
Objęcie tronu krakowskiego przez Kazimierza Sprawiedliwego 4
Śmierć Bolesława Kędzierzawego 3
Wejście w życie Testamentu Krzywoustego 1

Zad. 7. a) tak, b) sąd, c) nie

Zad. 8. F F F P P P F

Etap II

Czas – 45 minut • Liczba punktów do zdobycia – 33 • Liczba punktów wymaganych do przejścia do II etapu – 28

Zad. 1. Uzupełnij tabelę: (7 pkt)

Miejsce bitwy	Polski dowódca	Data
Kircholm	Jan Karol Chodkiewicz	
	Stanisław Żółkiewski	1610
Chocim		1673
Raławice	Tadeusz Kościuszko	
	Józef Poniatowski	1809
Ostrołęka		1831
Miłosław	Ludwik Mierosławski	

Zad. 2. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania. (4 pkt)

Jan Chryzostom Pasek o pojedynkach. W obozie (1660 r.)

Żadnym sposobem perswadować sobie nie da, prowadzi mię. A tymczasem szablę mu chłopiec przyniósł. Po prostu bałem się go, bo w oczach całej chorągwie przed kilką niedziel Pawła Kossowskiego, naszego towarzysza, posiekl. Wyszarpnę mu tedy rękę, stanę osobno i mówię: „Com ci winien? Zaniechaj mię!” Towarzystwo go trzymają. Jak pchnie Drozdowskiego, puścili go: „Idźże, aż cię zabiją”. Była tedy rzeczka wąska, przez którą trzeba było przechodzić, i kładki przez nią wąskie położone. „Tam jeno, tam przejdziwa sobie, aż pod on las; kto kogo położy, żeby się już nie wracał do obozu”. Popchnie mię na owe kładki: „Idźże ty wpród!” Tylko wstąpię na ową ławkę, tnie mnie z tyłu w łeb, tylko że aksamit wenecki przedni był, Pan Bóg zachował, że nie przeciął, tylko trochę w jednym miejscu aksamit puścił, a dalej pręga tylko, jak biczem ciął. Zamroczyl mię jednak, żem spadł z owej ławki w wodę. Umknę się tedy z owego miejsca, bojąc się, żeby mi nie poprawił, i na tamtą stronę dobywam się, mówiąc: „Boże, widzisz moją niewinność”. Jeno co wynijdę z wody, a on też już ławki przeszedł. I mówię: „A, milczkiem to kłasz, pogański synu!” Idzie do mnie: „Wnet cię tu lepiej będę kłasał”. [...] Ścięliśmy się z dziesięć razy; nic ani temu ani temu. [...] Tymże bardziej dopiero na mnie natrze; jak też urwę go w łeb, jakby nie był na nogach. Dopiero go płazem pocznę walić na ziemi, wzięwszy w obie ręce szablę. A tu dopiero kompania leci spod naszych i spod inszych chorągwi, mówiąc: „Stój, nie zabijaj!” Dałem mu z pięćdziesiąt razy płazą, niżeli przybiegli, za owę zdradę, co mię z tyłu rąbnął w głowę. Była to w ten dzień kryzys tak zła, że z piętnaście pojedynków odprawowało się pod różnymi chorągwiami. Mnie zaś Pan Bóg w ten dzień w oczywistej swojej miał protekcje, kiedy mię zachował od szwanku, z trzema mężami pojedynkując. A nie z żadnego to stało się męstwa, ale tylko z tego, że Bóg na niewinność moją respektował. Wiele takich pamiętam przykładów, że „zawsze ten przegraje, kto przyczynę daje”.

- Czy z tekstu wynika, że ten pojedynek zakończył się śmiercią któregoś z uczestników?
- Ile razy w tym dniu Pasek się pojedynkował?
- Pasek uważał, że komuś zawdzięcza sukces – komu?
- W jakiej epoce powstały pamiętniki Paska?

Zad. 3. Monety wybijane w Grodnie w 1706 r. z inicjatywy podskarbiego wielkiego litewskiego Ludwika Pocięja nazywano: (1 pkt)

- Ludu baw
- Lud płacz
- Ludu giń
- Ludu smuć

Zad. 4. Wpisz, którego polskiego króla dotyczy cytowany opis nuncjusza papieskiego Antonio Viscontiego. (1 pkt)

„Król jest utalentowany i wykształcony, ale przede wszystkim pochłaniała go chęć reform. Gdyby mógł zreformowałby w jednym dniu cały kraj, cały naród, by go podnieść na poziom innych narodów o większej kulturze”

.....

Zad. 5. Order Orła Białego został ustanowiony przez: (1 pkt)

- a) Jana III Sobieskiego
- b) Augusta II Mocnego
- c) Augusta III Sasa
- d) Stanisława Augusta Poniatowskiego

Zad. 6. Król Stanisław August Poniatowski rozkazał przenieść mennicę z Krakowa do: (1 pkt)

- a) Torunia
- b) Gdańska
- c) Wilna
- d) Warszawy

Zad. 7.

*Na zewnątrz piękny
Wewnątrz podły
Na zewnątrz Fryderyk
Wewnątrz Efraim*
Wierszyk mówi o działalności: (1 pkt)

- a) Króla Prus
- b) Cesarza Austrii
- c) Króla Szwecji
- d) Króla Saksonii

Zad. 8. Wpisz imię i nazwisko rosyjskiego ambasadora, który kazał porwać trzech polskich senatorów i jednego posła. (2 pkt)

Zad. 9. Podkreśl cztery nazwiska twórców konfederacji targowickiej. (4 pkt)

Kazimierz Pułaski, Franciszek Ksawery Branicki, Stanisław Staszic, Stanisław Szczęsny Potocki, Antoni Madaliński, Seweryn Rzewuski, Stanisław Małachowski, Szymon Kossakowski.

Zad. 10. Ułóż wydarzenia chronologicznie, wpisując cyfry od 1 do 4. (4 pkt)

Ogłoszenie uniwersału połanieckiego
.....
Nadanie konstytucji Księstwu Warszawskiemu
.....
Uchwalenie Konstytucji 3 maja
.....
Nadanie konstytucji Królestwu Kongresowemu
.....

Zad. 11. Która kolejność wydarzeń jest prawidłowa? (1 pkt)

- a) Wprowadzenie Statutu organicznego → ogłoszenie detronizacji cara Mikołaja I → zarządzenie branki
- b) Ogłoszenie detronizacji cara Mikołaja I → wprowadzenie Statutu organicznego → zarządzenie branki
- c) Zarządzenie branki → ogłoszenie detronizacji cara Mikołaja I → wprowadzenie Statutu organicznego

Zad. 12. Przyporządkuj dzieła i ich twórców: (5 pkt)

1. Józef Piłsudski	A. I Korpus Polski	1. –
2. Józef Dowbór-Muśnicki	B. Armia Błękitna	2. –
3. Józef Haller	C. Kompania Kadrowa	3. –

Zad. 13. Uzupełnij zdania, wpisując nazwiska. (3 pkt)

W czasie I wojny światowej zwolennikiem orientacji prorosyjskiej, a później założycielem Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie był W Stanach Zjednoczonych na rzecz sprawy polskiej działał wybitny pianista i kompozytor Rzecznikiem utworzenia niepodległego państwa polskiego ze swobodnym dostępem do morza był prezydent USA, który ogłosił to 8 stycznia 1918 r. w orędziu.

Klucz odpowiedzi

- Zad. 1.** 1605, Kłuszyn, Sobieski, 1794, Skrzynecki, 1848
Zad. 2. nie, 3, Bogu, barok
Zad. 3. b) Lud płacz
Zad. 4. Stanisław August Poniatowski
Zad. 5. b) Augusta II Mocnego
Zad. 6. d) Warszawy
Zad. 7. a) Króla Prus
Zad. 8. Mikołaj Repnin

Zad. 9. Franciszek Ksawery Branicki, Stanisław Szczęsny Potocki, Seweryn Rzewuski, Szymon Kossakowski

Zad. 10.
 Ogłoszenie uniwersału połanieckiego 2
 Nadanie konstytucji Księstwu Warszawskiemu 3
 Uchwalenie Konstytucji 3 maja 1
 Nadanie konstytucji Królestwu Kongresowemu 4

Zad. 11. b) Ogłoszenie detronizacji cara Mikołaja I → wprowadzenie Statutu organicznego → zarządzenie branki

Zad. 12.

- a) ...3...
- b) ...1...
- c) ...2...

Zad. 13. Dmowski, Paderewski, Wilson

Grażyna Frydrychowicz *nauczyciel konsultant CDN w Koninie*

REGION W WEEKEND (23)

Gniezno – historyczna stolica Polski

Gniezno – miasto o szczególnym znaczeniu dla Polski, położone na Pojezierzu Gnieźnieńskim wśród jezior: Jelonek, Świętokrzyskiego i Winiary, na siedmiu wzniesieniach – Lecha, św. Wawrzyńca, św. Michała, św. Piotra, Pa-

Gniezno – panorama miasta

nieńskim, Krzyżackim i Żnińskim. To w tym mieście bywali wszyscy najwięksi królowie, tu odbyły się koronacje, tu spoczywają w sarkofagach władcy oraz księżna Dąbrówka. Pierwsza piastowska

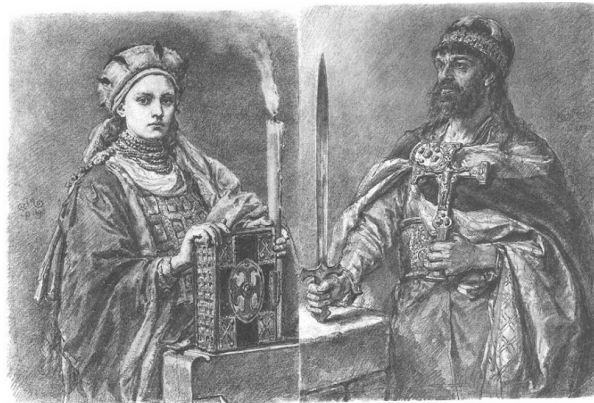
mi. Na najwyższym wzgórzu, na starym, samotnym dębie Lech ujrzał gniazdo białego orła. Wtedy rzekł do swojej drużyny: „Tego orła białego przyjmuję za godło ludu swego, a wokół dębu zbuduję gród swój i od orlego gniazda Gniezmem go nazwę”. Jak powiedział, tak zrobił.

Historia miasta

Pierwsze ślady osadnictwa na terenach dzisiejszego Gniezna pochodzą z końca paleolitu, tj. sprzed 8-10 tys. lat temu. Najnowsze badania dendrochronologiczne dowodzą, że najstarszy gród gnieźnieński zbudowano dopiero około 940 roku na Wzgórzu Lecha (gdzie według źródeł archeologicznych znajdowała się wówczas świątynia pogańska), a więc za panowania Siemomysła Lestkowica z dynastii Piastów. W 966 roku w okolicach Gniezna, najprawdopodobniej na Ostrowie Lednickim, Mieszko I przyjął

Bolesława Chrobrego, jak również fakt pochowania właśnie w Gnieźnie w 997 roku ciała biskupa i męczennika Wojciecha. W 1000 roku odbył się w Gnieźnie zjazd, w którym uczestniczył Bolesław I Chrobry i Otton III, utworzono wówczas arcybiskupstwo i metropolię gnieźnieńską na czele z bratem św. Wojciecha – Radzimelem Gaudentym, a świątynię wybudowaną przez Mieszka I wyniesiono do rangi katedry. W 1018 roku miasto przeżyło klęskę: pożar strawił podgrodzie wraz z kościołem katedralnym, odbudowany do 1025 roku przeistoczył się w piękną, romańską katedrę. W 1025 roku w Gnieźnie miała miejsce koronacja Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski.

W 1038 roku do Gniezna wkroczył książę czeski Brzetysław I, pozostawiając po sobie spalone podgrodzia i zniszczoną, ograbioną katedrę oraz zburzony zamek książęcy. Gniezno utraciło funkcję stołeczną (Kazimierz Odnowiciel przeniósł stolicę do Krakowa). W 1138 roku, po śmierci Bolesława Krzywoustego, Gniezno wchodzi w skład dzielnicy senioralnej, a władzę przejmują Władysław II Wygnaniec. W 1194 roku po śmierci Kazimierza Sprawiedliwego miasto przechodzi pod władzę książąt wielkopolskich. Pomyślnie dla Gniezna były rządy Władysława Odonica, który dążąc do odbudowy znaczenia miasta, wznosił tu w latach 1234-1237 swój zamek i poczynił przygotowania do lokacji miasta na prawie niemieckim. Dokument lokacyjny miasta nie zachował się, przypuszcza się jednak, że został wydany przed śmiercią Władysława Odonica w 1239 roku (dokument lokacyjny Powidza z 1243 roku wymienia już Gniezno jako pełnoprawne miasto). W 1295 roku odbyła się po 219-letniej przerwie w katedrze gnieźnieńskiej koronacja króla Przemysława II. W 1300 roku koronował się w mieście Waław II Czeski. Od 1314 roku Gniezno było miastem powiatowym w województwie kaliskim. W 1331 roku miasto zajęli Krzyżacy, rabując je i niszcząc. Odbudowę i rozwój gospodarczy miasto zawdzięcza Kazimierzowi Wielkiemu. Za panowania Władysława Jagiełły (1419 rok), dzięki staraniom Mikołaja Trąby, gnieźnieńskim arcybiskupom przyznano tytuł prymasa Polski oraz zastrzeżono dla nich purpurę kardynalską. Gniezno umocniło swoją pozycję jako polska stolica chrześcijaństwa. W kolejnych latach miasto stało się ważnym ośrodkiem han-

Mieszko I i jego żona Dobrawa

Bolesław I Chrobry

stolica swoją nazwę wzięła od orlego gniazda, symbolu polskości, siły i bohaterstwa.

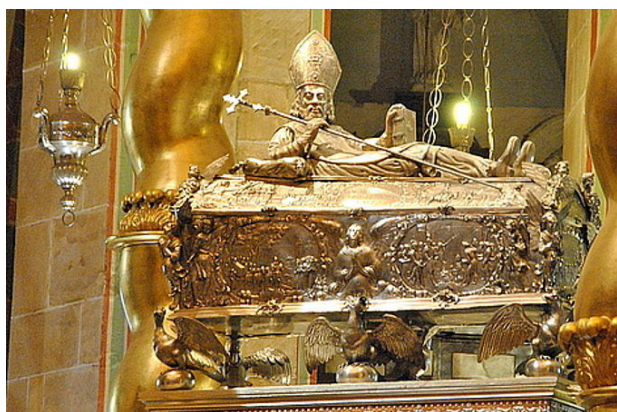
Legenda o założeniu Gniezna

Dawno, dawno temu żyli trzej bracia: Lech, Czech i Rus. Pewnego dnia bracia wyruszyli ze swoimi drużynami na poszukiwanie nowych ziem do zamieszkania. Wędrowali długo, przedzierali się przez dziką puszcę, aż tu nagle nieprzebyte bory przerzedziły się i oczom idących ukazał się piękny krajobraz: rozległa dolina otoczona pagórkami i jeziora-

chrzest Polski. Mieszko I po 966 roku zbudował kościół, w którym pochowano jego piękną żonę Dąbrówkę, natomiast na terytorium grodu, w miejscu obecnego kościoła św. Jerzego, wznosił kamienne palatium z kaplicą. W X wieku Gniezno stanowiło jeden z grodów stołecznych państwa Piastów, obok m.in. Ostrowa Lednickiego, Poznania i Giecz (grodów stołecznych, czyli miejsc, gdzie wzniesiono tzw. palatia książęce). O stołecznej funkcji Gniezna świadczą mogą napisy Gnezdun civitas na monetach

Drzwi Gnieźnieńskie

Relikwiarz św. Wojciecha

dlu krajowego i zagranicznego. W 1768 roku Gniezno przyjęło funkcję stolicy województwa. Po II rozbiórze Rzeczypospolitej miasto znalazło się pod zaborem pruskim. Między 1807 a 1815 rokiem leżało w granicach Księstwa Warszawskiego, natomiast w latach 1815-1848 w wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego należało do Wielkiego Księstwa Poznańskiego, wchodzącego w skład Prus. W latach 1918-1919 było jednym z głównych ośrodków powstania wielkopolskiego. Po odzyskaniu niepodległości, w 1919 roku, stało się siedzibą władz powiatowych, pięć lat później uzyskało status miasta wydzielonego. W okresie okupacji niemieckiej Gniezno wchodziło w skład Rejencji Inowrocławskiej Kraju Warty. Po zakończeniu II wojny światowej, w uznaniu zasług Gniezna i jego roli w dziejach państwa polskiego, 26 maja 1947 roku Rada Państwa odznaczyła Gniezno Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski. Powoli rozpoczęto odbudowę tego historycznego miasta, które 3 czerwca 1979 roku odwiedził papież Jan Paweł II podczas swej pielgrzymki do grobu św. Wojciecha. 25 marca 1994 roku wydany został Akt Kongregacji do Spraw Kultu Bożego i Sakramentów, nadający miastu oficjal-

ny tytuł Miasta Świętego Wojciecha. Współcześnie miasto należy do najznacześniejszych miast Wielkopolski, tu bowiem przeszłość harmonijnie splata się z teraźniejszością, tworząc niepowtarzalny klimat. **Katedra na Wzgórzu Lecha**
Katedra gnieźnieńska to gotycka, trójnawowa bazylika z obejściem, wokół nawy i prezbiterium otoczona wieńcem kaplic. Od strony zachodniej usytuowane są dwie potężne wieże, zwieńczone barokowymi hełmami. Pośród wielu wspaniałych dzieł sztuki, znajdujących się w świątyni, najbardziej znane to Drzwi Gnieźnieńskie i trumna z relikwiami św. Wojciecha. Drzwi Gnieźnieńskie należą do najcenniejszych zabytków polskiej sztuki romańskiej. Umiesz-

czone są w gotyckim portalu wejścia południowego do katedry. Skrzydła drzwi, pochodzące z około 1170 roku, przedstawiają płaskorzeźby ze scenami z życia i śmierci św. Wojciecha. Trumna z relikwiami św. Wojciecha, wykonana ze srebra w 1662 roku, umieszczona jest w prezbiterium na wysokim cokole pod dekoracyjnym baldachimem (konfesją). Arcyciekawe w katedrze są również dwa portale gotyckie. Jeden z nich to portal znajdujący się w kruchcie południowej i stanowiący obramienie Drzwi Gnieźnieńskich, pochodzący z drugiej połowy XIV wieku. Środkową jego część wypełnia scena Sądu Ostatecznego, ościeża są bogato profilowane, zwieńczone głowami. Dekoracji dopełniają łuki archiwolty, ozdobione motywami figuralnymi i zwierzęcymi oraz roślinnymi na gzymsie. Drugi, wyjątkowo cenny gotycki portal, pochodzący z około 1400 roku, znajduje się w kruchcie północnej i ozdobiony jest sceną Ukrzyżowania. Z bogatego gotyckiego wystroju katedry zwracają uwagę dwie płyty nagrobne z końca XV wieku, wmurowane w ścianę zachodnią: wykonana z brązu płyta arcybiskupa Jakuba z Sienna oraz marmurowa arcybiskupa Zbigniewa Oleśnickiego. Ze skromnym prezbiterium kontrastuje bo-

gata dekoracja korpusu nawowego. Na kapitelach kolumn, archiwoltach arkad międzynawowych, na żebrach sklepiennych i fryzach obejrzec można przedstawienia figuralne i roślinne o dużej różnorodności motywów, sceny polowań na jelenie, walki z niedźwiedziem i smokiem oraz głowy ludzkie. Dopelnieniem architektury świątyni są kaplice i ich wyposażenie. Wznoszone lub częściowo przebudowane w wiekach XVII i XVIII na kaplice grobowe biskupów i kanoników, zamknięte są kutymi kratami (XIV-XVIII wiek), osadzonymi w pięknych barokowych portalach z ciemnego i jasnego marmuru. Najciekawsze z nich to: kaplica arcybiskupa Teodora Potockiego, zbudowana w latach 1727-1730; kaplica arcybiskupa Wawrzyńca Gembickiego, pochodząca z XIV wieku, a przebudowana w latach 1624-1648; kaplica Kołudzkich, wzniesiona w XIV wieku, przebudowana w 1647 roku; kaplica św. Mikołaja z XIV wieku, remontowana w 1554 i 1795 roku, z gotycką arkadą, dekorowaną rzeźbionymi scenami myśliwskimi i polichromią renesansową, z dwoma nagrobkami: arcybiskupa Andrzeja Krzyckiego z drugiej połowy XVI wieku i arcybiskupa Mikołaja Dzierzgowskiego z drugiej połowy XVI

Pomnik Bolesława Chrobrego

wieku; kaplica Łubieńskich powstała w latach 40. XVII wieku. Warte obejrzenia są również: podziemia katedry, gdzie znajdują się fragmenty pierwszych świątyń i grobowce arcybiskupów oraz biblioteka katedralna, w której zgromadzono cenne starodruki i rękopisy oraz utwory polskich kompozytorów z XVI-XVIII wieku. Przed katedrą stoi pomnik Bolesława Chrobrego, dzieło rzeźbiarza

wielkopolskiego Marcina Rożka. Katedra gnieźnieńska, określana mianem matki polskich katedr, należy do najcenniejszych zabytków w Polsce.

Pomnik Bolesława Chrobrego

Pomnik przedstawia pierwszego koronowanego króla Polski w postawie stojącej. Bolesław Chrobry w koronie na głowie, wsparty na mieczu, twarzą jest zwrócony w stronę Pałacu Prymasowskiego. Postać władcy, odlana z brązu, stoi na cokole z piaskowca z czterema płaskorzeźbami i napisem „Bolesław Chrobry 1025-1925”.

Muzeum Początków Państwa Polskiego

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie powołano w 1973 roku. Muzeum jest instytucją zajmującą się głównie dziedzictwem polskiego średniowiecza oraz historią Gniezna i regionu. Posiada zbiory archeologicz-

Kielich św. Wojciecha

ne, historyczne i archiwalne. Prowadzi działalność naukowo-badawczą, wydawniczą oraz edukacyjną w ramach lekcji muzealnych. Obok systematycznie wzbogacanych o nowe eksponaty wystaw stałych – w muzeum organizuje się różnorodne, przekrojowe ekspozycje czasowe prezentujące zabytki od pradziejów, poprzez średniowiecze i czasy nowożytne, aż po współczesność.

Muzeum Archidiecezjalne

Muzeum Archidiecezjalne powołano w 1991 roku, jego bogata kolekcja obejmuje rzeźby sakralne, portrety trumienne i tkaniny liturgiczne oraz wyroby medalierskie i złotnicze. Zgromadzono tutaj blisko 550 rzeźb w drewnie, które po-

chodzą z okresu od XIV do XIX wieku. Do najcenniejszych zalicza się rzeźbę Oplakiwanie z Gościeszyna, pochodząca z około 1420 roku. Muzeum piastuje pieczę nad skarbcem katedralnym, który uchodzi za jeden z najbogatszych skarbów kościelnych w Polsce. Ekspozycja stała prezentuje 75 obiektów ze skarbcza, pochodzących z okresu od X do XVIII wieku, m.in. kielich, zwany kielichem św. Wojciecha, składający się z bizantyjskiej agatowej czaszy (X wiek), złotej stopy i nodusa (koniec XII wieku) oraz koszyczka (przełom XXV/XXVI wieku) i oprawy czaszy (koniec XVIII wieku). Do najświetniejszych kielichów typu „calices imaginati” (grupa bardzo bogato zdobionych kielichów) należy kielich królewski z końca XII wieku, ufundowany dla katedry gnieźnieńskiej prawdopodobnie przez Mieszka III Starego. Inne eksponaty to m.in. relikwiarze: św. Urszuli z ok. 1481 roku, św. Barbary z około 1485 roku, św. Gereona z około 1533 roku oraz relikwiarz w formie krzyża, będący darem arcybiskupa Jakuba z Sienna sprzed 1480 roku.

Kościół pw. bł. Michała Kozala

Kościół został wybudowany w 1894 roku. Pierwotnie kościół służył jako kaplica szpitala psychiatrycznego „Dziekanek”, a od roku 1949 jest kościołem dwuwyznaniowym. Prezbiterium katolickie posiada drewniany, lekko pozłacany ołtarz z kopią obrazu Madonny Sykstyńskiej i tabernakulum. Po prawej stronie tabernakulum znajduje się miejsce celebrowania, współcelebransów liturgii i lektorów. Po obu stronach tabernakulum znajdują się dwie rzeźby: po lewej św. Franciszka z Asyżu z Dzieciątkiem Jezus, a po prawej Jezusa Miłosiernego. Prezbiterium ewangelickie posiada trzystopniowy ołtarz, za którym umieszczono kopię obrazu Ostatniej Wieczery Leonarda da Vinci. Pomiędzy ołtarzami kolejno od góry znajdują się: krzyż, obraz Matki Bożej Nieustającej Pomocy oraz portret bł. Michała Kozala.

Pomnik upamiętniający pielgrzymki Jana Pawła II

Pomnik, postawiony na Placu Świętego Wojciecha, wykonany jest z czerwonego granitu i nawiązuje do uchylonych Drzwi Gnieźnieńskich. Na jednym

Pomnik Jana Pawła II

ze skrzydeł umieszczony jest medalion z wizerunkiem Świętego Wojciecha oraz cytaty z homilii Jana Pawła II, wygłoszonej w 1979 roku w Gnieźnie. Poniżej znajduje się herb św. Wojciecha. Na drugim skrzydle umieszczony jest medalion z podobizną Jana Pawła II oraz cytaty z jego homilii, wygłoszonej na gnieźnieńskim Wzgórzu Lecha w 1997 roku.

Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa

Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa – kolej wąskotorowa funkcjonująca do 1 września 2015 roku. Trasa kolejki prze-

Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa

biega z miejscowości Gniezno (stacja Gniezno Wąskotorowe) do wsi Ostrowo (gmina Powidz). Kolejka kursuje od czerwca do sierpnia wg rozkładu jazdy, zarówno na pełnej trasie, jak i na krótszym odcinku z Powidza do Ostrowa Starego. Trasa kolejki przebiega częściowo wzdłuż Jeziora Powidzkiego, gdzie zlokalizowane są przystanki, np.: Plaża Wojskowa, Przybrodzin. Popularne są okoliczne pociągi turystyczne oraz pociągi specjalne z fotostopami, głównie z wykorzystaniem parowozu.

Szlak Piastowski

Szlak Piastowski

Szlak Piastowski należy do najciekawszych i najliczniej odwiedzanych tras historyczno – krajoznawczych w Polsce. Przebiega przez ziemie stanowiące kołbę polskiej państwowości. Symbolem szlaku jest orzeł piastowski z XII wieku, znaleziony na Ostrowie Lednickim podczas prac wykopaliskowych. Nazwa szlaku pochodzi od Piastów – rodu władającego tymi ziemiami w okresie wczesnośredniowiecznym, kiedy zapoczątkowane zostały dążenia do zjednoczenia ziem polskich. Wzdłuż szlaku znajdują się liczne pomniki przeszłości. Szlak Piastowski przebiega przez tereny obecnego województwa wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. Jego trasa układa się w charakterystyczną ósemkę i prowadzi z Poznania – przez Pobiedziska, Moraczevo, Ostrów Lednicki, Gniezno, Trze-

meszno, Mogilno, Strzelno, Kruszwicę, Inowrocław, Kościelec Kujawski, Pakość, Barcin, Lubostroń, Żnin, Wenecję, Biskupin, Gąsawę, Marcinkowo Górne, Rogowo, Gniezno, Grzybowo, Wrześnię, Neklę, Giecz, Swarzędz – do Poznania. W pobliżu głównej trasy leży również szereg innych, atrakcyjnych turystycznie miejscowości. Podstawą do wyznaczenia szlaku były przesłanki historyczne i jego walory przyrodnicze – zróżnicowany krajobraz, bogactwo flory i fauny oraz liczne zbiorniki wodne. Szlak Piastowski przebiega przez dwa pojezierza – Poznańskie i Gnieźnieńskie z ponad tysiącem jezior, głównie rynnowych. Największe z nich to legendarne jezioro Gopło w Kruszwicy (niegdyś nazywane „Morzem Polaków”). Na szlaku powstały także parki krajobrazowe: Puszcza Zielonka, Park Krajobrazowy Promno, Lednicki Park Krajobrazowy, Powidzki Park Krajobrazowy oraz Nadgoplański Park Krajobrazowy.

Szlaki rowerowe

Szlaki rowerowe w Powiecie Gnieźnieńskim należą do grupy szlaków turystyczno-poznawczych i rekreacyjno-wypoczynkowych.

Wybrane szlaki rowerowe:

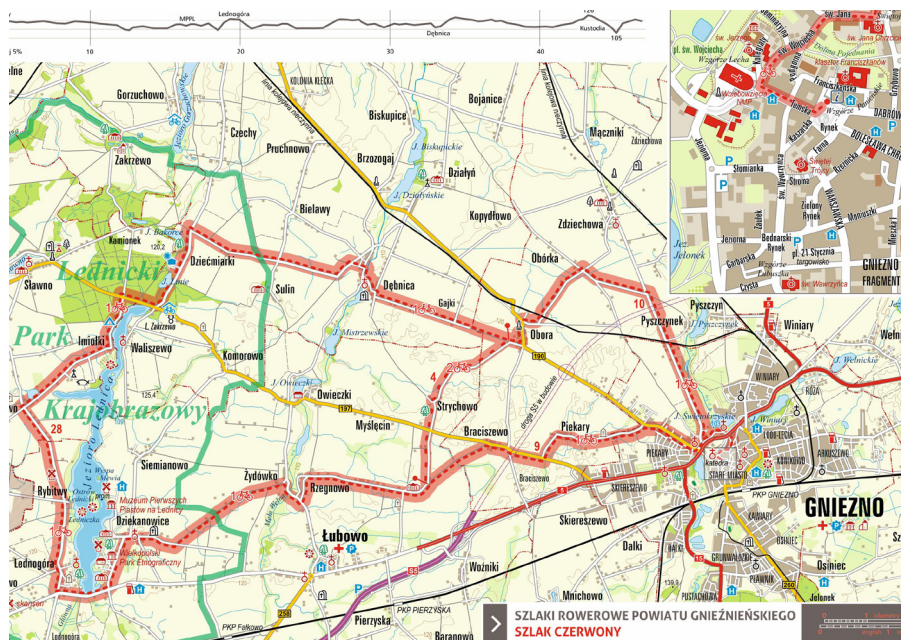
- Szlak: Gniezno (Rynek), Obora, Strychowo, Rzegnowo, Braciszewo, Piekary, Gniezno (ok. 23 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Róża, Wełnica, Orchoł, Strzyżewo Kościelne, Lulkowo, Jankowo Dolne, Arkusze-

wo, Gniezno (ok. 24 km).

- Szlak: Gniezno (Rynek), Arkuszevo, Wierzbiczano, Jankowo Dolne, Kalina, Kujawki, Lubochnia, Wola Skorzęcka, Osiniec, Gniezno (ok. 28 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Skierszeszewo, Mnichowo, Baranowo, Pawłowo, Gębarzewo, Gniezno (ok. 22 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Obora, Dębica, Dziećmiarki, Waliszewo, Imiołki, Lednogóra, Dziekanowice, Żydówko, Rzegnowo, Braciszewo, Piekary, Gniezno (ok. 55 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Róża, Wełnica, Orchoł, Leśnictwo „Brody”, Głębocek, Mielno, Nowaszyce, Świątniki, Zdziechowa, Obórka, Gniezno (ok. 58 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Róża, Wełnica, Orchoł, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Smykowe, Łukaszewko, Smolary, Ławki, Ignalin, Duszno, Wydartowo, Folusz, Trzemeszno, Święte, Kujawki, Jankowo Dolne – ośrodek, Arkuszevo, Gniezno (ok. 68 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Arkuszevo, Wierzbiczano, Jankowo Dolne – ośrodek, Kalina, Kujawki, Miaty, Ostrowite Prym. Raszewo, Piłka, Skorzęcin – ośrodek, Gaj, Krzyżówka, Lubochnia, Wola Skorzęcka, Osiniec, Gniezno (ok. 65 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Pławnik, Goczałkowo, Drachowo, Arcugowo, Małachowo Złych Miejs, Nowa Wieś Niechanowska, Lubochnia, Wola Skorzęcka, Osiniec, Gniezno (ok. 42 km).
- Szlak: Gniezno (Rynek), Skierszeszewo, Mnichowo, Baranowo, Leśnievo, Przyborowo, Wierzyce, Bure, Rakowo, Czerniejewo, Kąpiel, Gębarzewo, Gniezno (ok. 53 km).

Źródło:

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Gniezna
- www.gniezno.eu
- <http://gniezno.lovetotravel.pl/>
- <https://regionwielkopolska.pl/dzieje-wielkopolski/dzieje-miast>
- https://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/
- <http://kolejowa.turystyka.pl/>
- <https://www.google.pl/search?q=szlak+piastowski>
- <http://www.szlakpiastowski.pl/obiekty/2-muzea-skanseny/25-gniezno-muzeum-poczatkow-panstwa-polskiego>
- <http://fotowojcik.pl/id/>

Szlaki rowerowe powiatu gnieźnieńskiego

Michał Kałużny nauczyciel Zespołu Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie, komendant Hufca ZHP Konin

Obozy szkoleniowe klas wojskowych „Kopernika” to już tradycja

Od wielu lat w Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie jest realizowana innowacja pedagogiczna „klasa wojskowa” w zawodzie technik informatyk. Uczniowie mają możliwość udziału w zajęciach szkolenia wojskowego, podczas których nabywają niezbędnej wiedzy i umiejętności przydatnych w przyszłej karierze w służbach mundurowych. Ważnym elementem programu innowacji jest kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich wśród naszych uczniów, m.in. poprzez udział w uroczystościach patriotycznych w środowisku lokalnym.

Niezbędną formą realizacji programu innowacji „klasa wojskowa” są obozy szkoleniowo-kondycyjne. W październiku uczniowie mają możliwość udziału w kilkudniowym obozie w Bieszczadach. Niejako podsumowaniem i uzupełnieniem zagadnień realizowanych w kla-

sie pierwszej jest dwutygodniowy obóz szkoleniowy w Pobierowie nad Morzem Bałtyckim.

Szkoła organizuje obóz w Pobierowie we współpracy z Hufcem ZHP Konin, który jest właścicielem bazy obozowej pod namiotami, położonej 300 metrów od morza, w pięknym lesie sosnowym. Nadrzędnym celem pracy programowej w czasie wyjazdu jest promocja postaw patriotycznych wśród młodego pokolenia w kontekście 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz wychowanie do wartości społecznych i kulturowych, a także promocja aktywnego wypoczynku, nawyku dbania o własne zdrowie oraz idei wolontariackiego zaangażowania dzieci i młodzieży w sprawy swojej wspólnoty lokalnej.

Uczniowie w warunkach obozowych uczestniczą w szkoleniu w zakresie strzelectwa, pierwszej pomocy, maskowania

na polu walki, wspinaczki linowej, sztuk walki. W programie przewidziano także zajęcia dotyczące edukacji obywatelskiej, patriotycznej, a także ekologicznej. Uczestnicy biorą udział w wycieczce do Kołobrzegu, podczas której zwiedzają Muzeum Oręża Polskiego, organizują rajdy piesze, zwiady terenowe oraz zajęcia na plaży.

Profesjonalna realizacja tak bogatego programu w czasie obozu jest możliwa dzięki pracy nauczycieli Zespołu Szkół im. M. Kopernika oraz instruktorów Wielkopolskiej Szkoły Podoficerskiej Wojsk Lądowych w Poznaniu, która od lat wspiera szkołę w tym zakresie.

Obóz realizowany jest w oparciu o pracę w małych grupach, która pozwala na rozbudzenie aktywności uczestników i ich samorealizację. Uczestnicy poprzez swoich przedstawicieli w radzie obozu mają możliwość czynnego i aktywnego uczestnictwa w życiu obozu, kształtowania postaw sprzyjających samorządności oraz wpływania na program obozu.

Realizacja programu innowacji „klasa wojskowa” w formie wyjazdowych obozów szkoleniowo-kondycyjnych przynosi założone efekty w zakresie kształtowania odpowiednich umiejętności i postaw.

Jolanta Staszak *nauczyciel Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie*

Święto Niepodległości – obchody stulecia odzyskania niepodległości w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie

11 listopada to ważna data dla każdego Polaka, a w tym roku bardzo szczególna, bo związana ze stuleciem odzyskania niepodległości.

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Sompolnie przygotowania do uroczystych obchodów Święta Niepodległości rozpoczęliśmy już we wrześniu, koordynatorem naszych działań była pani Ewa Malec – nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie.

Obchody rozpoczęliśmy w czwartek, 8 listopada 2018 r., uroczystym ślubowaniem uczniów klas pierwszych. W naszej szkole to wieloletnia tradycja łączenia ślubowania pierwszoklasistów ze Świętem Niepodległości. Uroczystość miała charakter bardzo podniosły, gdyż nawiązywała do ceremoniału wojskowego ze względu na to, że w naszej szkole od pięciu lat uczą się uczniowie w klasie o profilu mundurowym. Wychowawcy klas oraz pan kapitan Tomasz Wachowiak czuwali nad przebiegiem uroczystości. Ponadto uczniowie drugiej i trzeciej klasy mundurowej zostali mianowani na stopień kadeta i starszego kadeta. Nastąpiło również przekazanie Sztandaru Szkoły przez odchodzący Poczest Sztandarowy nowemu. Po ślubowaniu odbył się krótki koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu uczniów naszej szkoły. Oprócz społeczności szkolnej w ślubowaniu uczestniczyli goście: pan Roman Bednarek, Burmistrz Miasta i Gminy Sompolno, młodszy inspektor Paweł Kiliańczyk, Komendant Miejski Policji w Koninie, Rada Rodziców oraz rodzice uczniów klas pierwszych. Ślubowanie wywołało wzruszenie wśród uczestników uroczystości, szczególnie w oczach rodziców pojawiły się łzy.

Następny dzień rozpoczęliśmy od specjalnych lekcji wychowawczych, poświęconych symbolom narodowym i historii Hymnu Polskiego, ponadto klasy układały życzenia urodzinowe dla Polski.

O godzinie dziewiętej wystartował spod Urzędu Miasta i Gminy „Bieg dla Niepodległej”, w którym pobiegło 100 uczniów (50 z ZSP w Sompolnie i 50 zaproszonych młodszych kolegów

z Zespołu Szkolno-Przedzszkolnego w Sompolnie). Trasa biegu prowadziła od Urzędu Miasta do rynku i z powrotem. Bieg prowadzili uczniowie ubrani w barwy narodowe z flagami państwowymi. W zabezpieczeniu biegu wspomogli nas druhowie z OSP w Sompolnie oraz burmistrz pan Roman Bednarek.

Po biegu zostały wręczone uczestnikom mapy z trasami rowerowymi województwa wielkopolskiego oraz słodycze.

Następnie uczniowie uczestniczyli we wspólnym malowaniu obrazu Polski Niepodległej. Każda klasa malowała fragment obrazu, który po złożeniu stanowił wspólne dzieło wszystkich uczniów.

Kolejnym punktem obchodów była akademia z okazji Święta Niepodległości. Nasi szkolni artyści przedstawili bardzo wymownie losy naszej ojczyzny od roku 1772 (traktat Trzech Czarnych Orłów) do roku 1918 – radośniego odzyskania wolności.

Widzowie mogli przypomnieć sobie kluczowe wydarzenia tego czasu, widziane oczami młodych ludzi. Wśród widzów nie zabrakło zaproszonych gości: pana Romana Bednarka, Burmistrza Miasta i Gminy Sompolno, Janusza Stankiewicza, Przewodniczącego Rady Powiatu Konińskiego, Jana Bartzaka, Naczelnika Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych, Rady Rodziców.

Punktualnie o godzinie 11:11 wspólnie odśpiewaliśmy Hymn Państwowy, a później nasi szkolni artyści zaprezentowali koncert piosenki patriotycznej pt.:

„Sto lat Niepodległej”.

W repertuarze znalazły się między innymi: *O mój rozmarynie, Dziewczyna z granatem, Tango na głos i orkiestrę, Biały krzyż, W stepie szerokim, Żeby Polska była Polską, Mury, Ojczyzno ma, Myślimy o Polsce.*

O godzinie 12:00 nastąpiło zakończenie uroczystości i wmurowanie kapsuły czasu. Zostawiliśmy tam wiadomości dla przyszłych pokoleń. Dyrekcja, nauczyciele, uczniowie przygotowali materiały do zamknięcia w kapsule, były to między innymi: flaga państwowa, plan

lekcji, zdjęcia klas, listy uczniów i pracowników szkoły, monety, płyta z muzyką, pendrive, życzenia dla Polski. Ponowne otwarcie kapsuły czasu ma nastąpić po 25 latach, podczas uroczystości stulecia istnienia szkoły.

Dalsza część obchodów Jubileuszu miała charakter mniej formalny.

Uczniowie wraz z opiekunami przygotowali:

- Strefę rozrywki – w klimacie lokali międzywojennej Warszawy, oprawę muzyczną stanowiły szlagiery z tego czasu, słodki poczęstunek w postaci biało – czerwonych ciasteczek przygotowali uczniowie Technikum Żywności.
- Strefę rywalizacji – turniej wiedzy związanych z historią odzyskania

niepodległości.

- Strefę aktywności – turniej strzelecki.
- Strefę wspomnień – wystawy tradycyjne: Ojcowie Polski Odrodzonej, Kalendarium Niepodległościowe; prezentacje multimedialne oraz Kronikę Jubileuszu Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Przez Polskę.
- Strefę starego kina – w której wyświetlane były fragmenty archiwalnych filmów.
- Strefę piknikową – serwowano tam grochówkę z kotła wojsko-

wej kuchni polowej.

Obchody Święta Niepodległości dostarczyły wszystkim uczestnikom uroczystości niezapomnianych wrażeń, były zarówno momenty wzruszeń, jak i radości.

Aldona Olesiak konsultant Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Wyjazd studyjny do miejsc martyrologii Polaków w Austrii

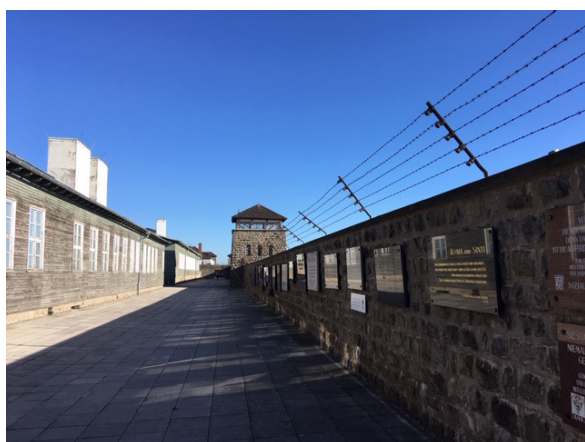
100 rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę to dobry moment, żebyśmy mogli również wspomnieć losy Polaków, którzy trafili do niemieckich obozów w Austrii.

Przez wiele lat Austriacy uważali się za pierwszą ofiarę Hitlera (Anschluss Austrii), jednak rzeczywistość była inna. Szymon Wiesenthal – żydowski działacz, tropiciel hitlerowskich zbrodniarzy wojennych, więzień dwunastu obozów koncentracyjnych, w swoich raportach podkreślał, że obywatele Austrii, stanowili proporcjonalnie do liczby ludności, największą grupę wśród personelu obozów koncentracyjnych i zagłady oraz na wyższych stanowiskach w SS. Od kilku lat można zaobserwować, że Austriacy powoli odkrywają prawdziwą historię

swojej ojczyzny i bliskich osób.

Wyjazd studyjny szlakiem niemieckich obozów koncentracyjnych w Austrii zainicjowało Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych z siedzibą w Poznaniu, natomiast głównym organizatorem był Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu. Kilkundniowy wyjazd, trwający od 28 września do 2 października 2018 r., był czasem refleksji, zadumy nad losami tysięcy Polaków, którzy zginęli na austriackiej ziemi. Była to także dla uczestników niezwykła lekcja patriotyzmu, podczas której wspomnieliśmy historię tych tragicznych miejsc oraz upamiętniliśmy miejsca kaźni tysięcy Polaków. W wyjeździe uczestniczyli nauczyciele z wielkopolskich szkół,

pracownicy ośrodków doskonalenia nauczycieli (w tym CDN w Koninie), pracownicy IPN oraz rodziny ofiar obozów koncentracyjnych.

Podczas wizyty studyjnej polska delegacja odwiedziła kilka miejsc nierozzerwalnie łączących się z historią Polaków. W pierwszych dniach delegacja udała się na teren po byłych obozach koncentracyjnych kompleksu Mauthausen-Gusen. KL Mauthausen został założony w sierpniu 1938 r., natomiast w grudniu 1939, w pobliżu tamtejszych kamieniołomów, utworzono obóz w Gusen. Dla Polaków trzy obozy Gusen mają szczególne znaczenie, ponieważ większość więźniów stanowili Po-

lacy, deportowani głównie podczas akcji Intelgenzaktion. Pod koniec 1944 r. do Gusen trafiło również wielu powstańców warszawskich. Historycy szacują, że w całym systemie obozowym zginęło ok. 35 tysięcy Polaków. Po wojnie pozostałości po Gusen w dużej mierze zniszczono, a na części terenu obozowego obecnie znajdują się osiedla mieszkaniowe. Widok nowoczesnych zabudowań w miejscach poobozowych wywołał w nas uczucia zakłopotania i refleksji.

Kolejnym etapem podróży pamięci było zwiedzanie Mauthausen Memorial. Krótki rys historyczny tego miejsca oraz sposoby upamiętniania przez władze austriackie ofiar KL Mauthausen przybliżył nam pan Dariusz Brożyniak, działacz

polonijny i publicysta. W tym miejscu szczególną uwagę zwracały przerażające fotografie z wyzwolenia obozu, sporządzone przez wojska amerykańskie.

Ogromnym przeżyciem była wizyta przedstawicieli rodzin ofiar w pierwszym niemieckim obozie koncentracyjnym, utworzonym poza granicami Rzeszy – w Austrii: KL Mauthausen. Był to jeden z najcięższych obozów Trzeciej Rzeszy i jednocześnie jedno z największych miejsc zagłady Polaków w czasie II wojny światowej. Komendantem obozu był zbrodniarz Franz Ziereis, Panowały w nim niezwykle ciężkie warunki. W opinii wielu więźniów, którzy dotarli tu z innych obozów, KL Mauthausen był

najcięższym obozem w całym systemie eksterminacyjnym III Rzeszy. Wzruszającym do łez momentem tej wizyty było odnalezienie przez członków polskich rodzin nazwisk ich bliskich w obozowych spisach pomordowanych.

Wyjątkową historię skrywa miasteczko Ebensee w Górnej Austrii. W czasie wojny przyjeżdżali tutaj na rekonwalescencję ranni na frontach II wojny światowej żołnierze Wehrmachtu. W tym samym czasie stało się ono także miejscem kaźni dla tysięcy więźniów nadludźko pracujących dla przemysłu III Rzeszy, a więzieni byli tu przede wszystkim Polacy. Obecnie na terenie obozu, podobnie jak w Gusen, wybudowano osiedle mieszkaniowe i o istnieniu w tym miejscu obozu świadczy jedynie pozostawiona brama obozowa oraz niewielki cmentarz, na którym pochowano kilka tysięcy ofiar.

Ważnym punktem wyjazdu był udział naszej delegacji w międzynarodowej uroczystości Pamięci Ofiar Zamku Śmierci w Hartheim, która każdego roku odbywa się 1 października. W tym renesansowym zamku nad Dunajem utworzono jeden z ośrodków eutanazji w III Rzeszy. Głównym sposobem zabijania ofiar było gazowanie. Zdobyte podczas akcji T4 „doświadczenie” Niemcy wykorzystali w późniejszym okresie do masowej likwidacji więźniów z obozów w Treblince, Bełżcu, Chełmnie nad Nerem i Auschwitz-Birkenau. Przez wiele lat informacje o zbrodniach na zamku w Hartheim były ukrywane, a ślady zacierane. Nawet krótko po wojnie do pomieszczeń zamkowych wprowadzili się prywatni lokatorzy. W 1999 r. Tom Matzek rozpoczął poszukiwania dotyczące historii tego miejsca i dotarł do naocznych świadków, do rodzin ofiar, oprawców i członków ruchu oporu. Owocem jego trzyletnich badań jest książka „Za-

mek śmierci Hartheim”.

W ostatnim dniu pobytu uczestnicy wyjazdu udali się do kolejnego z obozów systemu KL Mauthausen-Gusen, KL Melk. Ogromne poruszenie wywołała wystawa unikatowych fotografii zrobionych w okresie II wojny światowej na terenie całego kompleksu Mauthausen-Gusen. Uwagę przykuwa zestawienie liczbowe ofiar KL Melk według narodowości. Na pierwszym miejscu znajdują się Polacy. Według twórców wystawy miało ich tam zginąć 1575 (stan na 2018 r.).

Wyjazd studyjny zakończył się wizytą polskiej delegacji w Ambasadzie RP w Wiedniu, podczas której odbyły

się oficjalne rozmowy z ambasadorem RP w Austrii Jolantą Różą Kozłowską oraz konsulem generalnym RP Bartłomiejem Rosikiem. W trakcie spotkania poruszono między innymi potrzebę stworzenia programu edukacyjnego dla uczniów szkół austriackich i polskich, służącego zachowaniu pamięci i edukacji o tragicznych losach człowieka w obliczu wojny.

Wizyta studyjna przyczyniła się nie tylko do pogłębienia wiedzy o nazistowskich zbrodniach, dokonanych na terenie Austrii. Daje gwarancję, że pamięć o nich będzie trwać i nigdy nie zostanie zapomniany tragiczny los ofiar.

Olga Wagner-Zaskórska nauczyciel doradca metodyczny Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie
Bogdan Zaskórski nauczyciel Szkoły Podstawowej w Białej Panieńskiej

Żywa lekcja historii, czyli rzecz o 15. Pułku Ułanów Poznańskich

Każdego roku na początku września kuczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Białej Panieńskiej biorą udział w spotkaniu ze szwadronem kawalerii z 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Ułani są członkami Towarzystwa byłych Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku. Tradycyjnie we wrześniu, w rocznicę bitwy nad Bzurą, która była największą bitwą kampanii wrześniowej 1939 roku, oddział ułanów udaje się konno z Poznania aż do Bielaw. Przemierza szlak bojowy 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Trasa kończy się w miejscu, gdzie zginął 12 września 1939 r. i jest pochowany ostatni dowódca 15. Pułku podpułkownik Tadeusz Mikke (stryj znanego polityka Janusza Korwina-Mikke).

Ułani po drodze zatrzymują się w miejscowości Biała Panieńska, gdzie zawsze goszczą ich mieszkańcy wsi. Tego dnia przejeżdżają w pobliżu naszej szkoły. Jest to okazja, aby nasi uczniowie poznali historię i tradycję Ułanów Polskich, a zwłaszcza 15. Pułku. Przygotowują się do spotkania z ułanami, aby prowadzić z nimi rozmowy. Dowiadują się o uzbrojeniu, wyposażeniu i sposobach prowadzenia walki przez tę formację wojskową. Ułani chętnie odpowiadają na wszelkie pytania uczniów. Każdy zainteresowany uczeń może się poczuć jak ułan i odbyć jazdę wierzchołcem oraz obejrzeć mundur i broń ułana. Tego dnia uczniowie biorą czynny udział w żywej

lekcji historii.

Po krótkim pobycie i odpoczynku oddział w szyku bojowym rusza dalej w kierunku Turku, gdzie przewidziany jest nocleg. Czeka ich jeszcze kilka dni jazdy przez Uniejów do Bielaw. Tam spotykają się przy grobie swojego dowódcy, aby oddać mu hołd.

Tradycje 15. Pułku Ułanów Poznańskich sięgają 1918 r. Właśnie wtedy utworzono pierwszy oddział kawalerii Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 r. Oddział przyjął nazwę Konnych Strzelców Straży Poznańskiej. Jako pierwszy w Wielkopolsce pułk odrodzonej jazdy polskiej przyjął ułańskie, narodowe, biało-czerwone proporczyki. Pułk pozostał wierny tym barwom przez całą swoją

historię. Oddział otrzymał nazwę 1. Pułk Ułanów Wielkopolskich. Po włączeniu Wojsk Wielkopolskich w ramy jednego wspólnego Wojska Polskiego – pułk ten w styczniu 1920 r. otrzymał kolejny nowy numer i stał się 15. Pułkiem Ułanów Wielkopolskich. Dnia 5 sierpnia 1920 r. pułk otrzymał nową nazwę i od-tąd stał się 15. Pułkiem Ułanów Poznańskich.

15. Pułk Ułanów Poznańskich to pierwsza jednostka konna Powstania Wielkopolskiego. Jego geneza jest ściśle związana z tym zrywem niepodległościowym Wielkopolan. Pułk zaczął organizować się już następnego dnia po wybuchu powstania, a więc 28 grudnia 1918 r.

Ułani Poznańscy, zwani przez mieszkańców stolicy Wielkopolski „Dziećmi Poznania”, byli jednostką bardzo bitną i zasłużoną w walkach o niepodległość kraju. Krótco po zorganizowaniu pułk wziął udział w walkach powstańczych, zaczynając swój szlak od wymarszu w kierunku Szubina (data wymarszu 9.1.1919 r. została uwieczniona na Sztandarze Pułkowym), tocząc ciężkie boje i tracąc pierwszych poległych.

Po zakończeniu działań powstańczych ułanów przerzucono na front litewsko-białoruski wojny polsko-bolszewickiej, gdzie dorobili się u bolszewików określenia „rogate, czerwone czorty”. Pułk wziął udział m.in. w Bitwie Warszawskiej, rzucając się po niej w pogoń za bolszewikami na północ i wschód.

W dniu 22 kwietnia 1921 r. pułk został odznaczony Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari. W dwudziestolecie międzywojennym dokonały się dalsze zmiany organizacyjne. Wcielanie do pułku ludności ze wschodnich rubieży Rzeczypospolitej wpływało na jej rozwój cywilizacyjny i kulturowy. Z kolei oficerowie pułku z powodzeniem brali udział w Konnych Mistrzostwach Armii, wiodąc prym wśród jednostek jazdy z całego kraju. Pułk w tym czasie zajmował koszary przy ul. Grunwaldzkiej, jeden ze szwadronów okresowo stacjonował w Zbąszyniu. Podczas przewrotu majowego pułk nie wziął udziału w walkach. W 1938 r. wziął udział w zajmowaniu Zaolzia.

Szlak bojowy we wrześniu 1939 r. pułk rozpoczął z rejonu Zaniemyśla w Wielkopolsce. Wraz z całą Wielkopolską Brygadą Kawalerii cofał się w kierunku na Warszawę, biorąc udział w największej bitwie kampanii wrześniowej – Bitwie nad Bzurą, w której stracił swojego dowódcę, ppłka Tadeusza Mikke. Pod dowództwem mjr Kazimierza Chłapowskiego ułani przedarli się do Warszawy, biorąc udział w jej obronie. Pułk złożył broń dopiero wraz z kapitulacją stolicy dnia 28 września 1939 r.

Na podstawie układu Sikorski-Majski, w ramach tworzącej się na terenie Związku Sowieckiego Armii Polskiej, dnia 17 kwietnia 1942 r. w Uzbekistanie powstał batalion „S” pod dowództwem oficera 15. Pułku Ułanów rotmistrza Zbigniewa Kiedacza, stanowiący załóżkę odtwarzającego się pułku. Po dalszych przekształceniach pułk w ramach 5. Kresowej Dywizji Piechoty został przerzucony przez Irak, Liban, Palestynę i Egipt na południe Włoch. Rozpoczął swój szlak bojowy we Włoszech, biorąc

m.in. udział w ciężkich walkach o Monte Cassino i dalej o Ankonę i Bolonię. Podczas walk na linii Gotów, 23 października 1944 r. zginął kolejny wojenny dowódca pułku, ppłk Zbigniew Kiedacz. Po zakończeniu walk na froncie włoskim pułk został ponownie przerzucony do Egiptu, a następnie do Włoch, by ostatecznie zostać rozlokowanym w Wielkiej Brytanii, w obozie Browning Camp koło Horsham, niedaleko Londynu. Tam też został rozformowany w 1947 r.

Niestety, Ułani Poznańscy, podobnie jak reszta żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych, nie zostali zaproszeni do udziału w Londyńskiej Paradzie Zwycięstwa, zorganizowanej w 1946 r., choć ramię w ramię walczyli „za wolność naszą i waszą”. Było to jedno z wielu rozczarowań, jakie przyszło im przeżyć po zakoń-

czeniu wojny. Dla wielu z nich rozpoczął się czas tułaczki, gdyż większość żołnierzy pułku pochodziła z Kresów Wschodnich, gdzie nie było już do czego wracać. Mało kto wykazywał odwagę, by powrócić do „wolnej” Polski, gdzie podkomendni gen. Andersa byli napiętnowani. Świadomi swojego położenia, chcąc zachować ciągłość tradycji pułkowej, ułani skupieni wokół gen. Władysława Andersa założyli w tym samym roku w Londynie Koło Pułkowe. Działało ono nieprzerwanie aż do początków XXI w.

W 1991 r. zarejestrowano w Polsce Towarzystwo Byłych Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku Ułanów Poznańskich, nawiązujące do istniejącej w Poznaniu przed wojną organizacji o zbliżonej nazwie: Towarzystwa b. Żołnierzy 1. Pułku Ułanów Wielkopolskich (15. Pułku

Ułanów Poznańskich). Głównym celem towarzystwa jest pielęgnowanie tradycji i historii Ułanów Poznańskich, a swoją działalność prowadzi ono po dziś dzień.

Utworzonej na podstawie decyzji MON z 20 marca 1996 r. Wielkopolskiej Brygady Kawalerii Pancernej

nadano (na wniosek towarzystwa) numer „15”, a działający w jej ramach 1. Batalion Czołgów przyjął barwy Ułanów Poznańskich. Po rozwiązaniu brygady batalion został włączony w skład 17. Wielkopolskiej Brygady Zmechanizowanej i decyzją MON z 12 maja 2006

r. otrzymał nazwę 15. Batalion Ułanów Poznańskich im. gen. broni Władysława Andersa, dziedzicząc barwy i tradycje przedwojennych „Dzieci Poznania” oraz 15. WBKP. Współcześni Ułani Poznańscy stacjonują w Wędrzynie, w powiecie sulcińskim.

Paulina Radecka-Struglińska nauczyciel Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie

„Rekord dla Niepodległej” w kleczewskim liceum..

Piątek, 9 listopada 2018 r. kleczewskie liceum rozpoczęło zwyczajnie. Pozornie – dzień jak co dzień – jednak już od rana panowała w szkole atmosfera uroczystego oczekiwania. Z każdą minutą, dzięki inicjatywie Samorządu Uczniowskiego, na korytarzach przybywało uczniów i nauczycieli z biało-czerwonymi kotylionami. Całości dopełniała wystawa niepodległościowa upamiętniająca „ojców Niepodległej”.

O godzinie 10.55 cała społeczność szkolna, z panią dyrektorką Anetą Kaliną Szczepaniak i poczem sztandarowym na czele, przemaszerowała w uroczystym pochodzie pod pomnik Józefa Piłsudskiego. Tam, dyrektor kleczewskiej placówki wraz z dyrektorką Miejskiej – Gminnej Biblioteki Publicznej w Kleczewie, panią Magdaleną Siupą i przewodniczącą Samorządu Uczniowskiego, Martą Żabierek, złożyła kwiaty, oddając w ten sposób hołd Wielkiemu Polakowi.

O godzinie 11.11, wraz z wieloma tysiącami szkół, przedszkoli i placówek oświatowych w całej Polsce, społeczność Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kleczewie odśpiewała hymn narodowy, włączając się w akcję „Rekord dla Niepodległej”.

Ponadto uczniowie i nauczyciele kleczewskiego ogólniaka w ramach świętowania 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości przygotowali plakaty z hasłami niepodległościowymi i kartki okolicznościowe z życzeniami skierowanymi do zaprzyjaźnionych szkół podstawowych. Zorganizowano również konkursy historyczne („100 na 100 – sto pytań z historii Polski na stulecie odzyskania niepodległości”; „Czy znasz hymn narodowy ?”) oraz turniej gier planszowych o tematyce niepodległościowej.

Piątek, 9 listopada 2018 r. kleczewskie liceum zakończyło zwyczajnie. Ale był to dzień niezwykły – stanowił bowiem swoiste preludium do dalszego celebrowania Niepodległości...

Kamilla Welter *nauczyciel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Strzałkowie*

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzałkowie dla Niepodległej

W związku z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkole zostały zaplanowane następujące zadania:

1. „Pyra na tropach polskich stolic” – udział dzieci młodszych w przedstawieniu przygotowanym przez Uniwersytet III Wieku w Strzałkowie (10 X 2018 r.).
2. Musztra dla Niepodległej – wizyta dwóch klas w 33. Bazie Lotnictwa Transportowego w Powidzu (6 XI 2018 r.)
3. 8 XI 2018 r. odbył się konkurs recytacji wierszy o tematyce patriotycznej pn. „Polska – moja ojczyzna” (dzieci w wieku 5-6 lat).
4. „Marsz dla Niepodległej” – 9 XI 2018 r. oddziały przedszkolne wzięły udział w happeningu (na ulicach Strzałkowa).
5. Uczestnictwo szkoły w konkursie „Rekord dla Niepodległej” – 9 XI o godz. 11.11 uczniowie odśpiewali cztery zwrotki hymnu. W budynku przy ul. Ostrowskiej całość poprzedzona była improwizacją wizyty Ignacego Paderewskiego, który wygłosił z okna swoje znamienne przemówienie, natomiast na boisko przy ul. Wyszyńskiego wjechał na koniuch Józefa Piłsudskiego. Zgromadzone wokół dzieci powitały go serdecznie.
6. 9 XI 2018 r. starsze klasy obejrzały trzykrotnie prezentowaną część artystyczną, natomiast oddziały przedszkolne taką akademię („Przedszkolaki dla Niepodległej”) zaplanowały na 14 XI.
7. Polska – moja ojczyzna. Gra terenowa dla klas I-III z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości odbyła się 9 XI 2018 r.
8. 9 XI dzieci i złożyły kwiaty pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich w Strzałkowie.
9. 19 XI 2018 r. 35 chętnych uczniów przystąpi do konkursu pod nazwą „100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości”.
10. Udział klas młodszych w międzynarodowym projekcie „Piękna nasza Polska cała” (zakończenie w grudniu).
11. W maju 2019 r. nastąpi podsumowanie trwającego konkursu: „Opowiedz mi historię – 100 lat Niepodległej. Szkolny Konkurs Filmowy”.

Jolanta Miętkiewska *nauczyciel Szkoły Podstawowej w Patrzykowie*

Obchody 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę w SP im. Józefa Zywerta w Patrzykowie

Obchody Stulecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę rozpoczęły się w naszej szkole ogłoszeniem konkursu na wykonanie plakatu o treści patriotycznej. Konkurs przeznaczony był dla wszystkich uczniów naszej szkoły, a miał na celu, oprócz rozwijania zdolności twórczych, uczyć szacunku dla kultury polskiej oraz kształtować poczucie patriotyzmu i tożsamości narodowej.

W środę, 7 listopada 2018 r., uczniowie z klas I-IV wzięli udział w marszu z okazji Stulecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Uczniowie wraz z nauczycielami wyruszyli ze szkoły, ustawieni w marszowym szyku. Przemaszerowali przez przejście dla pie-

szych oraz po ścieżce rowerowej. Przemarszowi dopisywała piękna pogoda. Dzieci nosiły patriotyczny napis, powiewały biało-czerwonymi chorągiewkami i balonikami, wznosiły radosne okrzyki „Najmłodszy dla Niepodległej”.

Natomiast w piątek, 9 listopada 2018 r., przygotowana została akademie z okazji Setnej Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości. Rozpoczęła się odśpiewaniem o godz. 11:11 hymnu Polski – „Mazurka Dąbrowskiego”. Po odśpiewaniu hymnu rozpoczęło się przedstawienie „Pociąg do wolności”. W przedstawieniu występowali uczniowie z klas V-VIII, którzy recytowali wiersze, śpiewali pieśni i piosenki

o treści patriotycznej. Trudna droga Polaków do odzyskania niepodległości była pokazana poprzez stacje kolejowe: Niewolę, Powstania: kościuszkowskie, listopadowe, styczniowe; Pierwszą Wojnę Światową oraz Wolność. W trakcie przedstawienia wyświetlona była również prezentacja multimedialna, ilustrująca poszczególne stacje. Ukazywała bojowników

o wolność Polski, obrazy z powstań narodowych, teksty pieśni, współczesną, niepodległą Polskę, również budynek szkoły w Patrzykowie oraz jej uczniów w czasie przemarszu „Najmłodszy dla Niepodległej”. Odpowiednio przygotowana scenografia podkreślała doniosły charakter przedstawienia, a składały się na nią elementy dekoracyjne: makieta lokomotywy, tory kolejowe, pasażerowie poszczególnych stacji ubrani w stroje z okresu międzywojennego. Przedstawienie przygotowały: pani Natalia Marcinkowska i pani Arleta Gajda, nauczycielki edukacji wczesnoszkolnej.

Po przedstawieniu został rozstrzygnięty konkurs na wykonanie plakatu o treści patriotycznej, związanej ze Stuleciem Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Nagrodzeni uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy i nagrody książkowe. Prace uczniów zostały zaprezentowane na szkolnej wystawie.

11 listopada 2018 roku w kościele pw. bł. Jerzego Matulewicza w Koninie odbyła się uroczysta Msza Święta w intencji Ojczyzny. Mszę Świętą celebrował Ksiądz Proboszcz Artur Krzyżanowski. Uczestniczyły w niej poczty sztandarowe: strażaków, myśliwych, również poczet sztandarowy Szkoły Podstawowej im. Józefa Zywerta w Patrzykowie. Po Mszy Świętej uczniowie Szkoły w Patrzykowie zaprezentowali przedstawienie o treści patriotycznej pt. „Pociąg do wolności”, które wcześniej wystawione było w szkole.

Agnieszka Świtalska

Wydarzenia listopada 1918 na ziemi konińskiej wybór literatury ze zbiorów CDN Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie i jej filii

WYDAWNICTWA ZWARTE:

- 100-lecie odzyskania niepodległości : 11 listopada 1918 r. w Koninie / tekst Piotr Rybczyński. - Konin: Miasto Konin, 2018
Sygnatura: bp 6149 (Konin)
- KALENDARIUM Konińskie wiek XX / Zygmunt Kowalczykiewicz. - Konin: Agencja Artystyczno-Reklamowa „Parada”, 2002, s.14
Sygnatura: 78708 (Konin)
- SPACERKIEM w przeszłość : szkice z dziejów Konina / Piotr Rybczyński. - Konin: Wydawnic-

two „Apeks” s.c., 1997, s. 50-51
Sygnatura: 67456 (Konin)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

- LISTOPAD 1918 w Koninie / Piotr Rybczyński // Kronika Wielkopolski – 2008, nr 4, s.7-24
- LISTOPADOWE refleksje / Janusz Gulczyński //Koniniana – 2003, nr 8, s. 1
- ORGANIZACJA i działalność władz miejskich Konina w okresie międzywojennym/ Karol Pawlak // Rocznik Koniński. – 1982, T.10, s.69-90

- PARLAMENTARZYŚCI Ziemi Konińskiej w latach 1919-1930 / Zygmunt Kaczmarek // Rocznik Koniński. - 1998, T.12, s.103-128
- WIZYTA marszałka Józefa Piłsudskiego w Koninie: 10 lipca 1921 roku (przeгляд materiałów prasowych „Głosu konińskiego”) / Janusz Gulczyński // Rocznik Koniński. – 2005, T.15, s. 235-240
- ŻYCIE polityczne Konina w latach 1918-1939 / Karol Pawlak // Rocznik Koniński. – 1981, T.9, s. 121-143

Ewa Malin

Liderzy walki o niepodległość oraz budowniczości polskiej państwowości

wybór literatury

JÓZEF PIŁSUDSKI

WYDAWNICTWA ZWARTE:

1. DRAMAT Piłsudskiego : wojna 1920 / Mieczysław Pruszyński. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Graf - Punkt, 1999
Sygnatura: 71529 (Konin)
2. DZIEJE narodu i państwa polskiego. III. Czasy rozbiorów i niewoli oraz dwudziestolecia międzywojennego (do 1939 r.). Z. 60. Z Sulejówka do Belwederu / red. Józef Buszko, Andrzej Garlicki. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990
Sygnatura: 57446 (Konin)
Sygnatura: 20808 (Słupca)
Sygnatura: 31400 (Turek)
3. DZIEJE narodu i państwa polskiego. III. Czasy rozbiorów i niewoli oraz dwudziestolecia międzywojennego (do 1939 r.). Z. 61. Pod rządami Marszałka / red. Józef Buszko, Andrzej Garlicki. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1994
Sygnatura: 62346 (Konin)
4. FILOZOFIA czynu : światopogląd Józefa Piłsudskiego / Bohdan Urbankowski. – Warszawa : Wydawnictwo Pelikan, 1988
Sygnatura: 54052 (Konin)
Sygnatura: 19892 (Słupca)
Sygnatura: 30123 (Turek)
5. JÓZEF Piłsudski / Włodzimierz Suleja. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1995
Sygnatura: 65342 (Konin)
6. JÓZEF Piłsudski / Włodzimierz Suleja. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1997
Sygnatura: 30279 (Kolo)
Sygnatura: 40202 (Turek)
7. JÓZEF Piłsudski i jego legenda / pod red. Antoniego Czubińskiego. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1988
Sygnatura: 52504 (Konin)
Sygnatura: 29608 (Turek)
8. JÓZEF Piłsudski – Lech Wałęsa : paradoks charyzmatycznego przywództwa / Tadeusz Biernat. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2000
Sygnatura: 82170 (Konin)
9. JÓZEF Piłsudski : 1867-1935 / Andrzej Garlicki. – Warszawa : Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, 1990
Sygnatura: 95198 (Konin)
10. JÓZEF Piłsudski : komendant – Naczelnik Państwa, pierwszy Marszałek Polski / Juliusz L. Englert, Grzegorz Nowik. – Londyn : Polska Fundacja Kulturalna, 1991
Sygnatura: 58748 (Konin)
11. JÓZEF Piłsudski – legendy i fakty / Daria Nałęcz, Tomasz Nałęcz. – Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1986
Sygnatura: 49001, 49002 (Konin)
Sygnatura: 18566 (Słupca)
Sygnatura: 28561 (Turek)
12. JÓZEF Piłsudski w Krakowie 1896-1935 / Józef Buszko. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990
Sygnatura: 74928 (Konin)
Sygnatura: 32339 (Kolo)
Sygnatura: 39022 (Turek)
13. JÓZEF Piłsudski w opiniach polityków i wojskowych / wyb. dokonał i wstępem opatrzył Eugeniusz Kozłowski. – Warszawa : Wydawnictwo MON, 1985
Sygnatura: 44927 (Konin)
Sygnatura: 27116 (Turek)
14. LEGENDA Piłsudskiego w polskiej literaturze międzywojennej / Włodzimierz Wójcik. – Katowice : Wydawnictwo Śląsk, 1986
Sygnatura: 48920 (Konin)
Sygnatura: 24277 (Kolo)
Sygnatura: 18488 (Słupca)
Sygnatura: 28574 (Turek)
15. OGNISTA kula : obrazki z dzieciństwa Józefa Piłsudskiego / Witold Kowalski. – Poznań : Media Rodzina, 2002
Sygnatura: 79888 (Konin)
16. PAMIĘTNIK adiutanta Marszałka Piłsudskiego / Mieczysław Lepecki. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1987
Sygnatura: 49864 (Konin)
Sygnatura: 18837 (Słupca)
17. PIŁSUDSKI, Sikorski... Mikołajczyk / Tadeusz Kisielewski. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1991
Sygnatura: 58224 (Konin)
18. PRZEWROT majowy / Andrzej Garlicki. – Warszawa : Czytelnik, 1987
Sygnatura: 24243, 27847 (Kolo)
Sygnatura: 12963, 18472 (Słupca)
Sygnatura: 20298, 21727 (Turek)
19. PRZEWROT majowy 1926 roku / Antoni Czubiński. – Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1989
Sygnatura: 54490 (Konin)
20. RZĄDY Józefa Piłsudskiego w latach 1926 – 1935 : studium prawne / Tadeusz Smoliński. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 1985
Sygnatura: 44700 (Konin)
Sygnatura: 27060 (Turek)
21. SIWY strzelca strój : rzecz o Józefie Piłsudskim / Zenon Janusz Michalski. – Łódź : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988
Sygnatura: 53366 (Konin)
Sygnatura: 30262 (Turek)
22. TAJEMNICA Piłsudskiego / Mieczysław Pruszyński. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza BGW, 1997
Sygnatura: 71528 (Konin)
Sygnatura: 30573 (Kolo)
23. TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa : Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)
24. W BLASKU legendy : kronika poetycka Józefa Piłsudskiego / oprac., noty i posł. Krzysztof A. Jeżewski. – Paris : Editions Spottkania, 1988
Sygnatura: 95574 (Konin)
25. WOJNA 1920 : dramat Piłsudskiego / Mieczysław Pruszyński.

– Warszawa : Polska Oficyna Wydawnicza BGW, 1995

Sygnatura: 64223 (Konin)

26. WOJNA 1920 : dramat Piłsudskiego / Mieczysław Pruszyński. – Warszawa : Polska Oficyna Wydawnicza BGW, 1994

Sygnatura: 62268 (Konin)

Sygnatura: 28332 (Kolo)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. 1918 : LISTOPADOWA rozgrywka Piłsudskiego / Tomasz Nałęcz ; rozm. przepr. Mirosław Maciorowski // *Ale Historia : tygodnik historyczny.* – 2014, nr 45, s. 5-7
2. BEZ DYMISJI z naszych serc / Witold Salański // *Głos Nauczycielski.* – 2017, nr 50, s. 13
3. BŁĘDY Marszałka / Marcin Król // *Rzeczpospolita.* – 2017, nr 280, s. 20-21
4. DROGI do dyktatury / Tomasz Nałęcz // *Polityka.* – 2016, nr 1-2, s. 98-101
5. DRUŻYNA Piłsudskiego / Tomasz Łysiak // *Gazeta Polska.* – 2015, nr 45, s. 19
6. DWIE żony, dwie córki i inne : życie uczuciowe Marszałka / Marta Grzywacz // *Ale Historia : tygodnik historyczny.* – 2015, nr 19, s. 14-15
7. FENOMEN JP1 / Maciej Rosolak // *Do Rzeczy : tygodnik Lisickiego.* – 2018, nr 8, dod.
8. GODNOŚĆ ponad wszystko / Andrzej Krajewski // *Dziennik Gazeta Prawna : prawo, biznes, polityka.* – 2018, nr 39, s. A28-A29
9. GRA o nowoczesne państwo / Grzegorz Nowik // *Rzeczpospolita.* – 2017, nr 280, s. 18-19
10. HISTORIA lukrem pisana / Andrzej Garlicki // *Przegląd.* – 2011, nr 48, s. 48-50
11. JAK Piłsudski zniszczył opozycję / Tomasz Targański // *Newsweek Polska.* – 2018, nr 23, s. 56-59
12. JÓZEF Piłsudski (1867-1935) / Andrzej Ziemiński // *Dziennik Trybuna.* – 2017, nr 215, s. 7
13. JÓZEF Piłsudski i Roman Dmowski : ofensywa i obrona / Stanisław Cat-Mackiewicz ; [oprac.] Piotr Lisiewicz // *Niezależna Gazeta Polska Nowe Państwo : polityka, cywilizacja, historia.* – 2016, nr 11, s. 62-63
14. KOBIETY ojców niepodległości / Stanisław Janecki // *wSieci.* – 2017, nr 51/52, s. 82-84, 86
15. KOBIETY w życiu Józefa Piłsudskiego / Małgorzata Gmurczyk-Wrońska // *Gazeta Polska.* – 2017, nr 49, dod.
16. KOBIETY w życiu Marszałka / Agnieszka Niemojewska // *Uważam Rze.* – 2015, nr 5, s. 62-64
17. KOCHANA Dzidzi : Listy miłosne Marszałka Piłsudskiego / oprac. Ludwik Malinowski // *Wprost.* – 1996, nr 29, s. 70-71
18. KOMENDANT : w 80. rocznicę zgonu / Waldemar Łysiak // *Do Rzeczy : tygodnik Lisickiego.* – 2015, nr 20, s. 16-22
19. KONFIDENT Piłsudski / Mariusz Nowik // *Dziennik Gazeta Prawna : prawo, biznes, polityka.* – 2016, nr 44, s. A28-A29
20. KRYZYS przysięgowy : przez więzienia do wolnej Polski / Tomasz Łysiak // *Gazeta Polska.* – 2017, nr 29, dod.
21. KULT Marszałka : 150. rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego / Piotr Semka // *Do Rzeczy : Tygodnik Lisickiego.* – 2017, nr 49, s. 66-68
22. LEGIONY : droga do wolności / Tomasz Łysiak // *wSieci.* – 2014, nr 32, s. 66-68
23. MAJOWY grom Marszałka : dlaczego doszło do zamachu stanu / Tomasz Nałęcz // *Ale Historia : tygodnik historyczny.* – 2015, nr 19, s. 10-11
24. MARSZAŁEK Józef Piłsudski (1867-1935) : zestawienie bibliograficzne / Elżbieta Trojan ; PBW Opole // *Poradnik Bibliotekarza.* – 2017, nr 9, s. 37-40
25. MARSZAŁEK Piłsudski, czytelnik, pisarz, wydawca / Martyna Figiel // *Poradnik Bibliotekarza.* – 2017, nr 11, s. 10-14
26. MIMO różnic do wolnej Polski / Tomasz Łysiak // *Sieci.* – 2017, nr 45, dod. Ojcowie Naszej Niepodległości, s. 58-61
27. NACZELNIK / Jan Jerzy Milewski // *Mówią Wieki.* – 2017, nr 12, s. 12-15
28. NACZELNIK jest tylko jeden / z historykiem prof. Tomaszem Nałęczem rozmawia Włodzimierz Kalicki // *Gazeta Wyborcza.* – 2017, nr 89, s. 24-25
29. NASZ Piłsudski powszechny : legenda Marszałka dziś / Piotr Semka // *Do Rzeczy : tygodnik Lisickiego.* – 2016, nr 45, s. 74-76
30. NIEPODLEGŁOŚĆ to codzienny obowiązek / Bohdan Urbankowski // *Gazeta Polska.* – 2015, nr 46, s. 35-35
31. NIEZNANY artykuł Józefa Piłsudskiego / oprac. Dobiesław Dudek // *Przegląd Historyczny.* – 1995, z. 3-4 s. 369-374
32. O WYDAWNICTWACH związanych z Marszałkiem Józefem Piłsudskim / Jacek A. Żurawski // *Notes Wydawniczy.* – 2015, nr 4, s. 22-33
33. OD SKRAJNOŚCI do skrajności : Piłsudski mówił, jak żył / Katarzyna Kaczorowska // *Polska.* – 2017, nr 90, s. 30-31
34. ORŁY w kurniku / Tomasz Nałęcz // *Polityka.* – 2011, nr 46, s. 52-54
35. PARADOKSY Józefa Piłsudskiego. Wszystko, czego nie wiesz o Marszałku / Witold Głowacki // *Polska.* – 2014, nr 90, s. 12-13
36. PIŁSUDSKI kontra Dmowski zasługi, pamięć, legenda / Krzysztof Kawalec // *Rzeczpospolita.* – 2017, nr 280, s. 28-29
37. PIŁSUDSKI ponad podziałami / Krzysztof Jaraczewski ; rozm. przepr. Paweł Wroński // *Gazeta Wyborcza.* – 2016, nr 260, s. 4
38. PIŁSUDSKI pod Grunwaldem / Krzysztof M. Mazur // *Najwyższy Czas.* – 2016, nr 21/22 s. L-LI
39. PIŁSUDSKI twierdził, że walczy z chaosem / Krzysztof Kawalec ; rozm. przepr. Michał Płociński // *Rzeczpospolita.* – 2016, nr 106, s. 32-33
40. PIŁSUDSKI, romantyczny realista / Przemysław Waingertner // *Tygodnik Solidarność.* – 2014, nr 32, s. 30-31
41. PIŁSUDSKIEGO wizja demokracji / Krzysztof Wasilewski // *Przegląd.* – 2017, nr 16, s. 31-35
42. POD PRĄD / Marek Gałęzowski // *Rzeczpospolita.* – 2015, nr 107, s. 24-25
43. POKOLENIE ludzi honoru / Andrzej Wroński // *Gazeta Polska.* – 2017, nr 18, s. 80-83
44. POLSKA bez Marszałka / Tomasz Łysiak // *wSieci.* – 2015, nr 13, s. 67-69
45. POPKULTUROWE odcienie Piłsudskiego / Mikołaj Mirowski, Jan Rojewski // *Tygodnik Powszechny.* – 2018, nr 9, s. 56-59
46. POWIEŚĆ o Piłsudskim : czy to się może udać? / Dariusz Nowacki // *Książki.* – 2018, nr 2, s. 102
47. PRZEDSIONEK niepodległości /

- Leszek Masierak // Tygodnik Solidarność. – 2017, nr 45, s. 38-41
48. RUBASZNY żołnierz i wyrafinowany salonowiec / Adam Zamoycki // Rzeczpospolita. – 2017, nr 280, s. 9
49. SŁOWA Marszałka / oprac.. Marian Romeyko // Polityka. – 2000, nr 11, s. 86
50. ŚMIERĆ Józefa Piłsudskiego w wybranych tytułach prasy amerykańskiej / Przemysław Różański // Dzieje Najnowsze. – 2015, nr 4, s. 41-68
51. TEN DRUGI Piłsudski / Marek Skalski // Najwyższy Czas 2016, nr 23-24, s. LVI-LVIII
52. UKOCHANA klacz Marszałka / Katarzyna Płachta // Rzeczpospolita. – 2018, nr 28, s. 38
53. W BELWEDERZE i w Sulejówku : dwa muzea Marszałka – tam gdzie żył i pracował / Tomasz Stańczyk // Do Rzeczy : tygodnik Lisickiego. – 2018, nr 8, dod.
54. WARSZAWA, miasto marszałka Józefa Piłsudskiego / Marek Gałęzowski // Polska. – 2015, nr 90, s. 12-13
55. WOJNA o wszystko : nad Wisłą stał się cud, bo niemożliwe po ludzku zwycięstwo stało się faktem / Jan Józef Kasprzyk // Nasz Dziennik. – 2016, nr 189, s. 10-11
56. WSZYSTKO, czego nie wiemy o Piłsudskim / Witold Głowacki // Polska. – 2017, nr 90, s. 28
57. WYMARSZ ku wolności / Jan Józef Kasprzyk // Nasz Dziennik. – 2014, nr 172, dod. Magazyn, nr 99, s. M6-M7
58. ZA NIEPODLEGŁOŚCIĄ / Michał Sokolnicki // Karta. – 2015, nr 83, s. 26-39
59. ZMIERZCH pomajowy / wybrała i podała do druku Marta Markowska // Karta. – 2018, nr 95, s. 42-61

ROMAN DMOWSKI

WYDAWNICTWA ZWARTE:

- POLITYKA polska i odbudowanie państwa. T. 1 / Roman Dmowski ; przedmową do obecnego wydania i komentarzem opatrzył Tomasz Wituch. – Warszawa : Instytut Wydawniczy „Pax”, 1988
Sygnatura: 54041, 93926 (Konin)
Sygnatura: 19901 (Słupca)
- POLITYKA polska i odbudowa-

- nie państwa. T. 2 / Roman Dmowski ; komentarzem opatrzył Tomasz Wituch. – Warszawa : Instytut Wydawniczy „Pax”, 1988
Sygnatura: 54042, 93927 (Konin)
- ROMAN Dmowski / Krzysztof Kawalec. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, 2009
Sygnatura: 19902 (Słupca)
Sygnatura: bp 1815 (Kolo)
 - ROMAN Dmowski / Krzysztof Kawalec. – Warszawa : Editions Spotkania System, 1996
Sygnatura: 66052 (Konin)
Sygnatura: 34536 (Turek)
 - ROMAN Dmowski / Roman Wapiński. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1988
Sygnatura: 54128 (Konin)
Sygnatura: 25850 (Kolo)
Sygnatura: 20477 (Słupca)
 - TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

- DŁUGI marsz Romana Dmowskiego / Patryk Tomaszewski // Nasz Dziennik. – 2011, nr 262, s. 26
- DMOWSKI – mistrz pisarstwa / Stanisław Stanik // Myśl Polska. – 2014, nr 27/28, s. 10-11
- DMOWSKI i odbudowa Polski : w 60-lecie śmierci Romana Dmowskiego / Roman Wapiński // Tygodnik Powszechny. – 1999, nr 2, s. 1,5
- DRUGIE życie Dmowskiego / Wiesław Władyka // Polityka. – 2012, nr 47, s. 58-61
- DZIEJOWA rola Romana Dmowskiego / Bohdan Poręba // Myśl Polska. – 2014, nr 7/8, s.10
- HISTORIA lukrem pisana / Andrzej Garlicki // Przegląd. – 2011, nr 48, s. 48-50
- I CZYN, i myśl : środy z historią / Grzegorz Kucharczyk // Nasz Dziennik. – 2018, nr 2, s. 1,5
- JAK NARÓD żegnał Dmowskiego / Adam Leszczyński // Ale Historia : tygodnik historyczny. – 2017, nr 4, s. 7-8
- JÓZEF Piłsudski i Roman Dmowski : ofensywa i obrona / Stanisław Cat-Mackiewicz ; [oprac.] Piotr Lisiewicz // Niezależna

- Gazeta Polska Nowe Państwo : polityka, cywilizacja, historia. – 2016, nr 11, s. 62-63
- KOBIETY ojców niepodległości / Stanisław Janecki // Sieci. – 2017, nr 51/52, s. 82-84, 86
 - KRÓL naszych pojęć : o Romanie Dmowskim / Tygodnik Solidarność. – 2014, nr 46, s. 34-35
 - MIMO różnic do wolnej Polski / Tomasz Łysiak // Sieci. – 2017, nr 45, dod. Ojcowie Naszej Niepodległości, s. 58-61
 - NAPRAWDĘ wielcy wrogowie / Andrzej Krajewski // Dziennik Gazeta Prawna : prawo, biznes, polityka. – 2017, nr 54 s. A28-A29
 - ORŁY w kurniku / Tomasz Nałęcz // Polityka. – 2011, nr 46, s. 52-54
 - PATRIOTYZM wolny od megalomanii / Aleksander Hall // Rzeczpospolita. – 2014, nr 184, s. P9
 - PIŁSUDSKI kontra Dmowski zasługi, pamięć, legenda / Krzysztof Kawalec // Rzeczpospolita. – 2017, nr 280, s. 28-29
 - POLSKA na arenie międzynarodowej w systemie Romana Dmowskiego // Myśl Polska. – 2014, nr 47/48, s. 10-11
 - PRAWDĄ w oczy / Jędrzej Dmowski // Myśl Polska. – 2018, nr 21/22, s. 8
 - PROROK ruchu narodowego / Leszek Pietrzak // Uważam Rze : inaczej pisane. – 2014, nr 1, s. 60-63
 - ROBIŁEM wszystko co mogłem / Longin Pastusiak // Dziennik Trybuna. – 2018, nr 103, s. 14-15
 - ROMAN Dmowski – idee, wybory, bilans / Krzysztof Kawalec // Nasz Dziennik. – 2009, nr 48, s. 10-11
 - ROMAN Dmowski – polityk wielkiej sprawy / Jan Ryszard Sielezin // Nasz Dziennik. – 2008, nr 1, s. 10-11
 - ROMAN Dmowski – współtwórca Państwa Polskiego / Michał Wilczyński // Gazeta Polska. – 2010, nr 46, s. 24
 - ROMAN Dmowski : Polak – poganin / Tomasz P. Terlikowski // Fronda : pismo poświęcone. – 2008, nr 48, s. 56-77
 - ROMAN Dmowski a młodzież obozu narodowego / Rafał Dobrowolski // Myśl Polska. – 2008, nr 1-2, s. 14-15

26. ROMAN Dmowski a młodzież obozu narodowego / Rafał Dobrowolski // Myśl Polska. – 2008, nr 1-2, s. 14-15
27. ROMAN Dmowski a romantyzm polityczny / Marcin Wielicki // Myśl Polska. – 2005, nr 48, s. 16-17
28. ROMAN Dmowski i przekształcenie Ligi Polskiej na Narodową / Stanisław Kozicki // Myśl Polska. – 2013, nr 13/14, s. 14-15
29. ROMAN Dmowski na tle problemu prawnicowego radykalizmu przełomu XIX i XX wieku / Ilona Zaleska // Kwartalnik Historyczny. – 2011, nr 4, s. 753-765
30. ROMAN Dmowski pisze do Żeromskiego / [oprac.] Zdzisław Jerzy Adamczyk // Pamiętnik Literacki. – 2014, z. 1, s. 143-156
31. ROMAN Dmowski to wielki Polak / Józef Oleksy // Myśl Polska. – 2015, nr 3-4, s. 3
32. ROMAN Dmowski wobec „dzieci wdowy”... / Michał Andrzejczak // Myśl Polska. – 2009, nr 48, s. 10-11
33. ROMAN Dmowski, jakim zapamiętałem go z dzieciństwa / Ryszard Bender // Najwyższy Czas. – 2011, nr 42, s. XXXVII-XXXVIII
34. ROMAN Dmowski, przyjaciel pisarzy / Jan Engelgard // Myśl Polska. – 2007, nr 23/24, s. 10
35. WIELKI ideolog, mniejszy polityk / Janusz Pajewski // Gazeta Wyborcza. – 1999, nr 1, s. 22,23
36. WIELKI realista oddany Polsce / Mieczysław Ryba // Nasz Dziennik. – 2014, nr 1, s. 16
37. WRÓCIĆ do Dmowskiego / Janusz Sanocki // Myśl Polska. – 2014, nr 37/38, s. 7
38. WYSADZIĆ Dmowskiego / Dawid Karpiuk // Newsweek Polska. – 2016, nr 46, s. 92-95
- rodowy im. Ossolińskich, 1999
Sygnatura: 40112 (Turek)
3. IGNACY Paderewski / Roman Wapiński. – Wyd. 2 / Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2009
Sygnatura: 37460 (Kolo)
4. IGNACY Jan Paderewski / red. Kazimierz Stembrowicz. – Warszawa : Kancelaria Sejmu, 2008
Sygnatura: 95792 (Konin)
5. IGNACY Jan Paderewski / Maria Śladowska. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, 2008
Sygnatura: 93774 (Konin)
6. IGNACY Jan Paderewski. Zarys biografii politycznej / Marian Marek Drozdowski. – Wyd. 3 popr. i rozszerz. – Warszawa : „Interpress”, 1986
Sygnatura: 18222 (Słupca)
7. PADEREWSKI / Adam Zamoy-ski. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1992
Sygnatura: 58849 (Konin)
Sygnatura: 31764 (Turek)
8. PADEREWSKI : od Kuryłówki po Arlington / Henryk Lisiak. – Poznań : Kantor Wydawniczy SAWW, 1992
Sygnatura: 58867 (Konin)
9. PAMIĘTNIKI /Ignacy Jan Paderewski ; spisała Mary Lawton. – Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1967
Sygnatura: 8207 (Konin)
10. PAMIĘTNIKI /Ignacy Jan Paderewski ; spisała Mary Lawton. – Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1982
Sygnatura: 15082 (Słupca)
11. TAJEMNICA testamentu Paderewskiego / Simone Giron de Pourtales. – Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1996
Sygnatura: 66807 (Konin)
Sygnatura: 24049 (Słupca)
12. TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)
13. ŻYCIE prywatne elit Drugiej Rzeczypospolitej / Sławomir Koper. – Warszawa : Bellona : Oficyna Wydawnicza Rytm, 2011
Sygnatura: 37053 (Kolo)
2. ARTYSTA i symbol Rzeczypospolitej / Monika Kuc // Rzeczpospolita. – 2018, nr 37, s. A11
3. EKSCENTRYCY II RP / Sławomir Koper // Rzeczpospolita. – 2014, nr 137, s. P6-P7
4. JEDYNA taka niepodległa / Anna Zechenter // Nasz Dziennik. – 2015, nr 263, s. 14-15
5. KOBIEITY ojców niepodległości / Stanisław Janecki // Sieci. – 2017, nr 51/52, s. 82-84, 86
6. KRÓL Lew : Paderewski : wirtuoz, dobroczyńca, polityk – 150. rocznica urodzin / Włodzimierz Kalicki // Gazeta Wyborcza. – 2010, nr 263, dod. Gazeta na Święto, s. 11-13
7. MIMO różnic do wolnej Polski / Tomasz Łysiak // Sieci. – 2017, nr 45, dod. Ojcowie Naszej Niepodległości, s. 58-61
8. NAJWAŻNIEJSZY gość Bazaru : Paderewski, Bazar i powstanie wielkopolskie / Damian Szymczak // Kronika Miasta Poznania. – 2015, nr 4, s. 140-158
9. NIE PRZYSZEDŁEM po zaszczyty : w 150. rocznicę urodzin Ignacego Jana Paderewskiego / Agnieszka Lewandowska – Kąkol // Przegląd Powszechny. – 2010, nr 7/8 s. 195-201
10. ODSŁONIĘCIE pomnika Ignacego Paderewskiego w Poznaniu / Stefan Drajewski // Kronika Wielkopolski. – 2015, nr 3, s. 120-123
11. PADEREWSKI – pedagog o sobie samym / Ignacy Jan Paderewski // Ruch Muzyczny. – 2004, nr 10, s. 36-37
12. PADEREWSKI na bis / Wojciech Mucha // Gazeta Polska. – 2018, nr 10, dod. 100-lecie Odzyskania Niepodległości, s. 73
13. POLSKO – czeska matematyka rocznicowa / Maciej Ruczaj // Rzeczpospolita. – 2018, nr 106, s. A8
14. POŻYTECZNY Syn Ojczyzny / Grzegorz Kucharczyk // Nasz Dziennik. – 2017, nr 8, s. 13
15. ROBIŁEM wszystko co mogłem / Longin Pastusiak // Dziennik Trybuna. – 2018, nr 103, s. 14-15
16. ROK pierwszy, rok ostatni / Tomasz Panfil // Gazeta Polska. – 2017, nr 45, dod. Historia : Drogi do Niepodległości : 11 Listopada, s. 72-75
17. RUBASZNY żołnierz i wyrafinowany salonowiec / Adam Zamoy-

IGNACY JAN PADEREWSKI

WYDAWNICTWA ZWARTE:

1. DROGA do sławy : Ignacy Paderewski w latach 1860 – 1902 / Andrzej Piber. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1982
Sygnatura: 37164 (Konin)
Sygnatura: 15022 (Słupca)
Sygnatura: 23565 (Turek)
2. IGNACY Paderewski / Roman Wapiński / Wrocław : Zakład Na-

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. „WYGRAŁ Polskę na fortepianie” / Martyna Figiel // Poradnik Bibliotekarza. – 2018, nr 3, s. 4-7

- ski // Rzeczpospolita. – 2017, nr 280, s. 9
18. SZEŚĆ twarzy Paderewskiego / Tomasz Urzykowski // Gazeta Wyborcza. – 2018, nr 40, dod. Gazeta Stołeczna, s. 5
 19. W SŁUŻBIE ojczyzny, aktywność polityczna Ignacego Jana Paderewskiego w latach 1939-1941 / Henryk Lisiak // Poznańskie Zeszyty Humanistyczne. – 2012, T. 19, s. 47-59
 20. WIELKIE słowa w polskim Sejmie / Ignacy Paderewski, Wojciech Trąmpczyński, Wincenty Witos ; oprac. Maciej Rosolak // Rzeczpospolita. – 2010, nr 262, dod. s. 12-13
 21. WIĘKSZOŚĆ lat wśród obcych / Norbert Michta // Oświata i Wychowanie. – 2005, nr 8, s. 18-22
 22. WIRTUOZ niepodległości / Jakub Mielnik // Wprost. – 2018, nr 3, s. 72-74
 23. WIRTUOZ, premier, patriota / Wanda Malko // Niedziela. – 2010, nr 45, s. 18-21
 24. WOJNA o Wielkopolskę / Tomasz Łysiak // Gazeta Polska. – 2017, nr 52, s. 78-80
 25. WYGRAŁ Polskę na fortepianie : Ignacy Jan Paderewski / Witold Orzechowski // Do Rzeczy : tygodnik Lisickiego. – 2017, nr 23, s. 69-71

WINCENTY WITOS

WYDAWNICTWA ZWARTE:

1. ALMANACH Polonii 1984 / Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia”. – Warszawa : Wydawnictwo Interpress, 1983
Sygnatura: 40909 (Konin)
Sygnatura: 21879 (Kolo)
2. DZIEJE narodu i państwa polskiego. III. Czasy rozbiorów i niewoli oraz dwudziestolecia międzywojennego (do 1939 r.). Z. 53. Od Stojałowskiego do Witosy / Andrzej Zakrzewski. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989
Sygnatura: 54601 (Konin)
Sygnatura: 19956 (Słupca)
Sygnatura: 30389 (Turek)
3. MOJE wspomnienia / Wincenty Witos ; przedmowa i oprac. Antoni Czubiński i in. – Wyd. 2. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1981

- Sygnatura: 35088 (Konin)**
Sygnatura: 21143 (Kolo)
4. TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)
 5. WINCENTY Witos / Andrzej Zakrzewski. – Warszawa : „Iskry”, 1985
Sygnatura: 43800 (Konin)
Sygnatura: 26694 (Turek)
 6. WINCENTY Witos / Marek Piotr Deszczyński. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, 2009
Sygnatura: 95788 (Konin)
Sygnatura: bp 1816 (Kolo)
 7. WINCENTY Witos w świetle własnej twórczości pisarskiej. Odczyt wygłoszony w 20. rocznicę śmierci / Czesław Wycech. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1966
Sygnatura: 7531 (Konin)
Sygnatura: 18787 (Kolo)
Sygnatura: 12661 (Słupca)
 8. WÓJT z Wierzchosławic / Andrzej Zakrzewski. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1984
Sygnatura: 40964 (Konin)
Sygnatura: 16230 (Słupca)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. 1920 – czas Witosy / Piotr Zgorzelski // Myśl Polska. – 2016, nr 33/34, s. 10-11
2. BOHATER z o. o. / Dariusz Baliśzewski // Wprost. – 2009, nr 22, s. 64-65
3. CELOWAŁ w marszałka, zastrzelił prezydenta / Paweł Samuś ; rozm. przepr. Krzysztof Pilawski // Przegląd. – 2012, nr 45, s. 20-23
4. DLACZEGO Witos uciekł z Polski / Maciej Nowak // Myśl Polska. – 2015, nr 21/22, s. 10-11
5. MIMO różnic do wolnej Polski / Tomasz Łysiak // Sieci. – 2017, nr 45, dod. Ojcowie Naszej Niepodległości, s. 58-61
6. NAZWAŁ to samosądami / Jan Zdzisław Brudnicki // Trybuna. – 2009, nr 255, s. 8-9
7. O WINCENTYM Witosie... / Jan Engelgard // Myśl Polska. – 2014, nr 5/6, s. 8
8. OD CZYTELNIKA prasy ludowej do lidera ruchu ludowego / Marcin Bukala // Nasz Dziennik. – 2010, nr 303, dod. Dodatek hi-

- storyczny IPN, nr 12, s. I-III
9. POLITYCY nad grobem pradiadka / Bartłomiej Kuraś // Gazeta Wyborcza. – 2008, nr 219, s. 22
 10. PRAGMATYK w sukmanie / Aleksander Łuczak // Gazeta Wyborcza. – 1997, nr 190, s. 12-14
 11. PREMIER, prezes, emigrant (1919-1935) / Tomasz Berezka // Nasz Dziennik. – 2010, nr 303, dod. Dodatek historyczny IPN, nr 12, s. IV-VI
 12. W JESIENI życia / Michał Kalisz // Nasz Dziennik. – 2010, nr 303, dod. Dodatek historyczny IPN, nr 12, s. VII
 13. WIELKIE słowa w polskim Sejmie / Ignacy Paderewski, Wojciech Trąmpczyński, Wincenty Witos ; oprac. Maciej Rosolak // Rzeczpospolita. – 2010, nr 262, dod. s. 12-13
 14. WINCENTY Witos : chłop, polityk, patriota / Janusz Gmitruk // Mówią Wieki. – 2015, nr 7, s. 37-41
 15. WINCENTY Witos a kluczowe kwestie w Sejmie Ustawodawczym (1919-1922) / Henryk Cimiek // Polityka i Społeczeństwo. – 2009, nr 6, s. 18-26
 16. Z CHŁOPA premier / Krystyna Naszkowska // Gazeta Wyborcza. – 2001, nr 134, s. 21-23

WOJCIECH KORFANTY

WYDAWNICTWA ZWARTE:

1. PIERWSZE zwycięstwo Wojciecha Korfantego / Tadeusz Czekaj. – Katowice : Śląski Instytut Naukowy, 1986
Sygnatura: 23819 (Kolo)
Sygnatura: 18212 (Słupca)
2. TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)
3. WOJCIECH Korfanty / Miłosz Skrzypek. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, 2009
Sygnatura: 91563, 95790 (Konin)
Sygnatura: bp 1818 (Kolo)
4. WOJCIECH Korfanty : biografia polityczna / Marian Orzechowski. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975
Sygnatura: 14431 (Konin)

Sygnatura: 14582 (Kolo)

Sygnatura: 9926 (Słupca)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. DYKTATOR III Powstania Śląskiego : Powstania Śląskie / Sebastian Rosenbaum // Nasz Dziennik. – 2018, nr 105, dod. Dodatek historyczny IPN „Moja Niepodległa”, s. III
2. GDYBY Korfanty został w Paryżu / Jan F. Lewandowski ; rozm. przepr. Bogdan Widera // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2009, nr 10, s. 22-23
3. GORZKI chleb / Barbara Niemiec // Tygodnik Solidarność. – 1999, nr 33, s. 12-13
4. HOLD dla Korfantego / Krzysztof Karwat // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2004, nr 8, s. 75
5. JAK sanacja Korfantego prześladowała / Sławomir Suchodolski // Najwyższy Czas! : pismo konserwatywno-liberalne. – 2015, nr 49, s. XXXVI-XXXIX
6. KORFANTY spojrz na Dmowskiego / Tomasz Urzykowski // Gazeta Wyborcza. – 2018, nr 67, dod. Gazeta Stołeczna, s. 5
7. KORFANTY w latach przełomu / Jan F. Lewandowski // Tygodnik Powszechny. – 2011, nr 20, dod. Krwią i blizną, s. III-IV
8. KORFANTY w Roku Korfantego / Jan F. Lewandowski, Michał Lis, Edward Długajczyk ; rozm. przepr. Tadeusz Kijonka ; oprac. Bogdan Widera // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2009, nr 3, s. 14-19
9. KORFANTY wobec autonomii / Jan F. Lewandowski // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2013, nr 4, s. 50-52
10. O JEDEN Śląsk za daleko / Marian Orzechowski // Gazeta Wyborcza. – 2001, nr 102, s. 16-18
11. TWARDY zawodnik / Krzysztof M. Mazur // Najwyższy Czas! : pismo konserwatywno-liberalne. – 2013, nr 17, s. XVIII-XIX
12. WALKA zbrojna i dyplomatyczna : Powstania Śląskie / Mirosław Więcki // Nasz Dziennik. – 2018, nr 105, dod. Dodatek historyczny IPN „Moja Niepodległa”, s. I
13. WOJCIECH Korfanty – a stan badań / Michał Lubina // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2010, nr 3, s. 50-51
14. WOJCIECH Korfanty / Ksawery Pruszyński // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2003, nr 4, s. 60-61
15. WOJCIECH Korfanty o sobie / oprac. Jan F. Lewandowski // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2009, nr 2, s. 38-41
16. WOJCIECH Korfanty w Sejmie Śląskim / Witold Marcoń // Kronika Katowic. – 2010, T. 11, s. 41-76
17. WOJCIECH Korfanty wobec idei demokratycznego państwa / Aleksander Kwiatek // Kwartalnik Opolski. – 2006, nr 1, s. 3-16
18. WOJCIECHA Korfantego droga do niepodległości / Seweryn A. Wisłocki // Niepodległość i Pamięć : czasopismo muzealno-historyczne. – 2003, nr 1, s. 83-94
19. WYBITNY, mało znany / Bogdan Widera // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – 2009, nr 11, s. 73

IGNACY DASZYŃSKI

WYDAWNICTWA ZWARTE :

1. IGNACY Daszyński / Michał Śliwa. – Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe. Kancelaria Sejmu, 2009
Sygnatura: 95791 (Konin)
Sygnatura: bp 1810 (Kolo)
2. IGNACY Daszyński : 1866-1936 / Walentyna Najdus. – Warszawa : Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, 1988
Sygnatura: 53876 (Konin)
Sygnatura: 19781 (Słupca)
Sygnatura: 30118 (Turek)
3. IGNACY Daszyński : życie, praca, walka / Adam Próchnik. – Radom, Warszawa : Instytut Technologii Eksploatacji, 1996
Sygnatura: 82092 (Konin)
4. TEKSTY / Ignacy Daszyński ; wybór, opracowanie oraz wstęp Jerzy Myśliński. – Warszawa : Czytelnik, 1986
Sygnatura: 48429 (Konin)
5. TWÓRCY niepodległości 1918-1922 / oprac. Małgorzata Lipińska. – Warszawa: Kancelaria Senatu, 2009
Sygnatura: 93809 (Konin)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM:

1. [IGNACY Daszyński o państwie, demokracji i parlamentarystyce – recenzja] / Andrzej Notkowski // Nowe Książki. – 1998, nr 10, s. 44
2. 125 LAT PPS – ważna data dla polskiej lewicy / Andrzej Ziemiński // Przegląd Socjalistyczny. – 2017, nr 3, s. 7-11
3. DASZYŃSKI superstar : z dr. Rafałem Chwedorukiem, politologiem z Uniwersytetu Warszawskiego, rozmawia Jarosław Karpiński // Trybuna. – 2006, nr 252, s. 5
4. GRA o nowoczesne państwo / Grzegorz Nowik // Rzeczpospolita. – 2017, nr 280, s. 18-19
5. IGNACY Daszyński – parlamentarzysta i działacz / Leonard Dubacki // Przegląd Socjalistyczny. – 2016, nr 3/4, s. 67-78
6. IGNACY Daszyński – portret z „Pamiętników” // Przegląd Socjalistyczny. – 2016, nr 3-4 s.79-93
7. IGNACY Daszyński – więzień PRL / Jerzy Zdrada // Tygodnik Powszechny. – 1997, nr 2, s. 4
8. IGNACY Daszyński / Przemysław Prekiel // Przegląd Socjalistyczny. – 2016, nr 3-4, s. 65-66
9. IGNACY Daszyński jako rzecznik niepodległości i państwowości / Krzysztof Dunin-Wąsowicz // Przegląd Socjalistyczny. – 2006, nr 4, s. 95-100
10. MARSZAŁEK demokracji / Michał Śliwa ; rozm. przepr. Paweł Dybicz // Przegląd. – 2015, nr 33, s. 30-33
11. NIE FAŁSZOWAĆ historii ! / Anna Maria Żukowska // Dziennik Trybuna. – 2017, nr 55, s. 4-5
12. O SZUBRAWYCH panach i powolnych sługach / Andrzej Bogdan // Gazeta Wyborcza. – 2009, nr 101, s. 8-9
13. SEN o szpadzie i młocie / Tomasz Targański // Polityka. – 2016, nr 45, s. 52-55
14. SOCJALISTA nieskalany : Ignacy Daszyński : z Piłsudskim i przeciw Piłsudskiemu / Andrzej Garlicki // Polityka. – 1996, nr 44, s. 78
15. WKŁAD Ignacego Daszyńskiego w kreowanie myśli politycznej PPS / Stanisław Michałowski ; UMCS Lublin // Przegląd Socjalistyczny. – 2017, nr 3, s. 82-93
16. Wściekły ryzykant / Ignacy Daszyński // Niezależna Gazeta Polska Nowe Państwo : polityka, cywilizacja, historia. – 2015, nr 4, s. 68-72

J. Graczyk, K. Stachurska, K. Szadkowska nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Golinie

100 zadań na stulecie niepodległości!

Matematycy dla Niepodległej!

Uczcić setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości można na wiele sposobów. Przekonali się o tym uczniowie golińskiego „Julka”, którzy 9 listopada 2018 roku przystąpili do projektu opracowanego przez nauczycieli matematyki: p. Joannę Graczyk, p. Katarzynę Stachurską oraz p. Katarzynę Szadkowską pod hasłem „100 zadań na stulecie niepodległości”. 40 uczniów z klas IV - VIII oraz III gimnazjalnych tego dnia, pracując w dwuosobowych zespołach, rozwiązało 100 zadań z różnych działów matematyki (wiele z nich zawierało elementy treści historycznych).

W przedsięwzięciu liczyły się przede wszystkim pomysłowość, zapał i chęć w dążeniu do właściwego rozwiązania przydzielonych zadań. Każdy zespół rozwiązał pięć zadań, których wyniki odsłaniały litery z hasła umieszczonego na tablicy. Po rozwiązaniu wszystkich stu zadań uczestnikom ukazało się hasło – słowa wypowiedziane przez Józefa Piłsudskiego – „Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości”.

Uczestnicy projektu byli świetnie przygotowani, wykazali się dużym zaangażowaniem i wytrwałością w wykonaniu powierzonego zadania, a efekt finałny sprawił wszystkim wiele radości.

Przykładowe zadania rozwiązywane przez uczniów w ramach projektu edukacyjnego:

KLASA IV

Zadanie: Do sklepu obuwniczego dostarczono 80 par tenisówek w nowym fasonie. Od poniedziałku do czwartku sprzedawano po 13 par tenisówek dziennie. Ile jeszcze par tenisówek do sprzedania pozostało w sklepie?

KLASA VI

Zadanie: Justynian Wielki urodził się w CDLXXXII roku. Objął tron w cesarstwie bizantyjskim ze stolicą w Konstantynopolu w wieku XLV lat. Panował przez XXXVIII lat, do końca życia. Oblicz, w którym roku zmarł Justynian Wielki.

KLASA VIII

Zadanie: Oblicz pole ramy pro-

stokątnego portretu Anny Jagiellonki, królowej Polski, wiedząc, że szerokość ramy ma 10 cm, a obraz po oprawieniu 103 cm i 77 cm.

KLASA III (GIM)

Zadanie: Flaga Rzeczypospolitej polskiej jest prostokątem podzielonym

na dwa równe pasy: biały i czerwony. Szerokość flagi Polski stanowi 0,625 jej długości. Oblicz, jaka powinna być szerokość flagi, jeśli długość tkaniny, z której będzie wykonana flaga, wynosi 2,4 m.

**Młodzieżowy Dom Kultury w Koninie
Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie**

zapraszają młodych poetów
z powiatów konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego
do udziału w Konkursie:

**XXVIII Koniński Konkurs Poetycki
im. Bogusława Janiszewskiego**

**POEZJA MŁODA –
– POEZJA NOWA**

Patronat Instytutu Filologii Polskiej UAM w Poznaniu

Warunki uczestnictwa:

- uczniowie szkół podstawowych i szkół ponadgimnazjalnych z regionu konińskiego
- kategorie wiekowe: kl. I-III, kl. IV-VI, kl. VII-VIII i gimnazjalne, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych
- 3 autorskie wiersze (maszynopis w 3 egzemplarzach)
- przystanie zgody na przetwarzanie danych osobowych
- termin nadsyłania tekstów: do 3 lutego 2019 r.
- planowany termin rozstrzygnięcia Konkursu: 22 marca 2019 r.

Wiersze prosimy przysyłać pod adresem:
Młodzieżowy Dom Kultury w Koninie
62-510 Konin, ul. Przemysłowa 3 D
tel. 63 243-86-24, e-mail: sekretariat@mdkkonin.pl

Odpowiedzialni za Konkurs: mgr Jarosław Sparażyński (MDK), dr Zbigniew Budny (CDN).

Zastrzegamy sobie prawo rozstrzygnięcia spraw nieujętych w regulaminie.
Nadesłanych prac nie zwracamy.
Wyróżnione wiersze zostaną wydrukowane w okolicznościowym tomiku.
Szczegółowy regulamin na stronie: www.mdkkonin.pl, www.cdnkonin.pl.

informator

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

OFERTA EDUKACYJNA
styczeń-czerwiec 2019

CDN
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Jednostka edukacyjna
Samorządu
Województwa
Wielkopolskiego

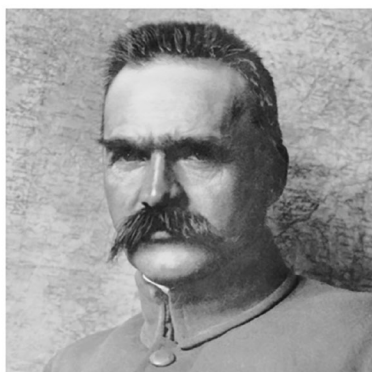
CDN
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

*W czas Narodzenia Pańskiego
życzę wszystkim wigilijnych wzruszeń
przy rodzinnych stołach,
radości uczestnictwa w świątecznym rytuale
i noworocznej nadziei na pomyślną przyszłość.*

*Jarosław Sankowski
Dyrektor
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie*

OJCOWIE NIEPODLEGŁOŚCI

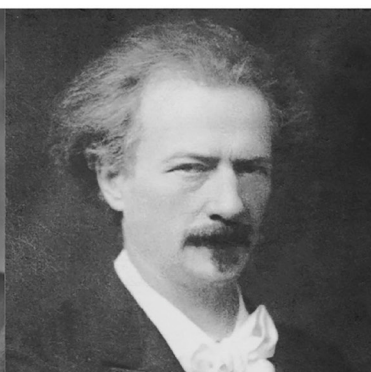
PIŁSUDSKI

DMOWSKI

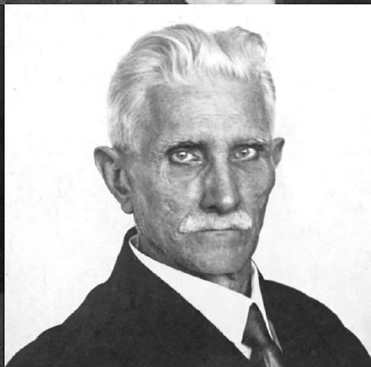
PADEREWSKI

WITOS

KORFANTY

DASZYŃSKI

Koniński Kurier Oświatowy

Kwartalnik Publicystyczno-Edukacyjny

Wydawca:

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Zespół Redakcyjny:

Jarosław Jankowski (redaktor naczelny)

Zbigniew Budny (sekretarz)

Aleksandra Czaplicka-Wojtas (redaktor)

Wioletta Poturała (redaktor)

Iwona Hudańska (redaktor)

Materiały przygotowane według zasad określonych na stronie internetowej CDN w zakładce „Publikacje” prosimy przysyłać pod adresem redakcji do

sekretarza „Kuriera” bądź – w wersji elektronicznej – pod adresem: kko@cdnkonin.pl.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów i nadawania im tytułów.

Skład, łamanie i druk: LeonStudio.pl

Adres redakcji:

62-510 Konin, ul. Sosnowa 14 (CDN)

tel. 63 245 75 20, fax 63 245 61 95

internet: <https://cdnkonin.pl>

e-mail: kko@cdnkonin.pl

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO PODLEGŁE DEPARTAMENTOWI EDUKACJI I NAUKI

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odn.kalisz.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdnkonin.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.leszno.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.pila.pl

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odnpoznan.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

www.cwrkdiz.kalisz.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

www.cwrkdiz.konin.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

www.cwrkdiz.leszno.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

www.cwrkdiz.pila.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

www.cwrkdiz.poznan.pl

Placówki Oświatowe Prowadzone Przez
Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego:

- w Gnieźnie, ul. Mieszka I nr 27, www.medyk.gniezno.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny

- w Koninie, ul. Przemysłowa 4, www.medyk.konin.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Elektroradiolog, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Higienistka Stomatologiczna

- w Ostrowie Wielkopolskim, ul. Limanowskiego 17,
www.msz-ostrow.cba.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Opiekunka Dziecięcia, Higienistka Stomatologiczna, Asystentka Stomatologiczna, Technik Elektroradiolog

- Nr 1 w Poznaniu, ul. Szamarzewskiego 99, www.msz.poznan.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Ortopedyka, Technik BHP, Technik Elektroradiolog, Technik Elektryki i Informatyki Medycznej

- Nr 2 w Poznaniu, ul. Mostowa 6, www.wsck.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Asystentka Stomatologiczna, Higienistka Stomatologiczna, Technik Dentystyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Opiekun Medyczny, Opiekun Osoby Starszej, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Dziecięcia, Technik Masażysta, Terapeuta Zajęciowy

- w Rawiczu, ul. gen. Grota Roweckiego 6, www.medyk-rawicz.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Technik Usług Kosmetycznych, Technik BHP, Opiekun Osoby Starszej, Terapeuta Zajęciowy, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Środowiskowa, Opiekunka Dziecięcia, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Masażysta, Opiekun Medyczny

- w Złotowie, ul. Szkolna 3, www.wsckziu-zlotow.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Archiwista, Technik Masażysta, Technik Usług Kosmetycznych, Opiekunka Dziecięcia

**Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego
we Wrześni**, ul. Wojska Polskiego 2a, www.wscku-wrzesnia.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

- Florysta, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Logistyk, Technik Administracji, Technik Archiwista, Technik Rachunkowości, Opiekun Medyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Budownictwa